

VH 123330

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอพนทราย
จังหวัดร้อยเอ็ด

ว่าที่ร้อยตรีหญิงสมฤทัย ด้านซ้าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ.2560

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตการค้นคว้าอิสระ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง
อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ศึกษา : ว่าที่ร้อยตรีหญิงสมฤทัย ค่านซ้าย

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ตีเมืองซ้าย)

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.รังสรรค์ อินทน์จันทน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภูมา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

- ชื่อเรื่อง : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง
อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด
- ผู้ศึกษา : ว่าที่ร้อยตรีหญิงสมฤทัย ค่านชัย
- ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ เกียรติเจริญ
- ปีการศึกษา : 2560

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน และ (3) รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง จำนวน 375 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, p. 727) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ มีระดับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t - test (Independent Sample) ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA :F-test) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการศึกษาพบว่า (1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.88, S.D.=0.90$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน

เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.23, S.D.=0.60$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.19, S.D.=0.68$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=2.94, S.D.=0.69$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=2.93, S.D.=0.77$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.14, S.D.=0.90$) (2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตาม เพศ และอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ควรให้สตรีมีความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทุกระดับควรให้โอกาสสตรีแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพรรคการเมืองที่ตนชอบ และสตรีควรมีโอกาสในการช่วยพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

Title : The Political Participation of Women in the Area of Srisawang Sub-district Administrative Organization, Phonsai District, Roi-et Province.

Author : Acting Sub Lt.Somruthai Dansai

Degree : Master of Public Administration (Public and Private Management)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisor : Assistant Professor Dr.Somkiet Kietjareon

Year : 2017

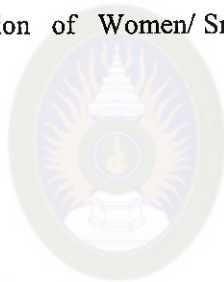
ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to study levels of the political participation of women in the area of Srisawang Sub-district Administrative Organization, Phonsai District, Roi-et Province. (2) to compare the political participation of women in the area of Srisawang Sub-district Administrative Organization, Phonsai District, Roi-et Province classified by their gender, age, educational level and occupation and (3) to collect their suggestions about the political participation of women in the area of Srisawang Sub-district Administrative Organization, Phonsai District, Roi-et Province. The samples were 375 people who were 18 years of age and were eligible for election calculated samples size by Taro Yamane's formula selected through stratified random sampling and simple random sampling. Likert's five rating scales with 29 items questionnaire of .89 reliability level was utilized in collecting data. The statistics applied were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One Way ANOVA: F -test and Scheffe

The results of the research were as follows ; 1) The political participation of women in the area of Srisawang Sub-district Administrative Organization, Phonsai District, Roi-et Province as overall was rated at moderate level ($\bar{X}=2.88, S.D.=0.90$). As considered by aspects, four aspects were rated at moderate level and the other one was at low level. They were the following of political information ($\bar{X}=3.23, S.D.=0.60$), the participation in political development ($\bar{X}=3.19, S.D.=0.68$), the equitably ($\bar{X}=2.94, S.D.=0.69$), the women privilege protection ($\bar{X}=2.93, S.D.=0.77$) and the helping of political party campaigning ($\bar{X}=2.14, S.D.=0.90$).

2) The result of the comparison of the political participation of women in the area of Srisawang Sub-district Administrative Organization, Phonsai District, Roi-et Province of the people classified by their gender, age were found not different, but when classified by their educational levels and occupation were found different. 3) Their three highest frequency suggestions about the political participation of women in the area of Srisawang Sub-district Administrative Organization, Phonsai District, Roi-et Province were as follows; The women should be allowed to present their opinion equally about all levels of politic, the women should be given an opportunity to present their opinion in developing the political party which they prefer and the women should be given an opportunity to help their political party in campaigning.

Key words : The Political Participation of Women/ Srisawang Sub-district Administrative Organization.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Advisor

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ เกียรติเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณ ดร.รังสรรค์ อินทน์จันทน์ ประธานสอบการค้นคว้าอิสระ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีประโยชน์อย่างยิ่งทำให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณลิลิเบกกฤษณ์ เหมือคนอก นักทรัพยากรบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบล ศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา นายพลสิทธิ์ สิงห์พันธ์ รองผู้อำนวยการ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนทรายทองวิทยา อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และนางสุภาวดี ไชโย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนทรายทองวิทยา อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ขอขอบคุณนายบุญมี ตันหนองสรวง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง ที่ให้ความกรุณาอนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน และประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา อันประเสริฐของผู้ศึกษา คือ คุณพ่อประสิทธิ์ และคุณแม่ไสว คำนชัย ตลอดจนเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคนที่เป็นกำลังใจสำคัญ ทำให้ประสบความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบูรพาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน

ว่าที่ร้อยตรีหญิงสมฤทัย คำนชัย

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	3
1.3 สมมุติฐานการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรี	27
2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด	37
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
2.5 กรอบแนวคิดการศึกษา	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	49
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	52
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	54
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4.2 ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
5.1 สรุปผล	83
5.2 อภิปรายผล	84
5.3 ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	96
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	97
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ	104
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	107
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	110
ประวัติผู้ศึกษา	116

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ข้อมูลประชากร	41
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน	51
4.1 แสดงข้อมูลทั่วไป จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	57
4.2 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และ จำแนกเป็นรายด้าน	58
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านความเสมอภาค โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ	59
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาทางการเมือง โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ	60
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการคุ้มครอง สิทธิสตรี โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ	61
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ	62
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการช่วย พรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ	63
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ โดยรวม และรายด้าน	64
4.9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนจำแนก ตามเพศ โดยรวมและรายด้าน	65

ตารางที่	หน้า
4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน	66
4.11 วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน	67
4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้าน	68
4.13 วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้าน	69
4.14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์ การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับ การศึกษา ด้านความเสมอภาค	71
4.15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์ การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับ การศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	71
4.16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์ การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับ การศึกษา ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	72
4.17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	73
4.18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับ การศึกษา ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	74

ตารางที่	หน้า
4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ โดยรวม และรายด้าน	75
4.20 วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ โดยรวม และรายด้าน	76
4.21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ ด้านความเสมอภาค	77
4.22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	78
4.23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	79
4.24 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	80

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของเบส	20
2.2 ลำดับชั้นการเกี่ยวพันทางการเมือง	21
2.3 กรอบแนวคิดการศึกษา	48

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีต เพศชายได้รับการยกย่องว่าเป็นเพศที่ฉลาดและแข็งแกร่งกว่าเพศหญิง และนักคิดที่มีชื่อเสียงซึ่งส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย เพราะเพศชายได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นผู้นำทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชนรวมถึงระดับประเทศ ดังนั้น เพศหญิงจึงถือว่าเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าเพศชาย และเพศชายต้องปกป้องคุ้มครองเพศหญิง จึงทำให้สิทธิเสรีภาพของเพศหญิงหลายเรื่องถูกละเลย รวมถึงการได้สิทธิในการออกเสียงในการปกครองรัฐในยุคกรุงเอเธนส์ ประเทศกรีก ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยประเทศแรกของโลก โดยมีความเชื่อว่าสตรีไม่สามารถจับอาวุธป้องกันประเทศได้ จากปรากฏการณ์ดังกล่าวผู้หญิงหรือสตรีได้เรียกร้องขอสิทธิเสรีภาพให้เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับเพศชาย จนกระทั่งสหประชาชาติได้ออกกฎ และเริ่มจาก ปี พ.ศ. 2491 ได้ออกปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนรับรองหญิงมีเสรีภาพเท่าเทียมชาย และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและการเมือง ระบุให้โอกาสเท่าเทียมแก่สตรีในการรับราชการ ต่อมาปี 2516 สหประชาชาติกำหนดให้เป็นปีสตรีสากล (จรวยพร ธรณินทร์, 2549, น. 46-47) ในปี ค.ศ. 1995 องค์การสิทธิมนุษยชนผู้หญิงในอาฟริกาได้ส่งเสริมให้ผู้หญิงในชนบทมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกระดับโดยเฉพาะการปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นผลจากกระแสกดดันของกลุ่มสตรีทั่วโลก และในปี ค.ศ. 1995 ประเทศอินเดียแก้ไขรัฐธรรมนูญให้สงวนที่นั่งหนึ่งในสามของรัฐบาลท้องถิ่นให้กับสตรี โดยรัฐกรีนนาทากาเป็นแห่งแรกที่ใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งปรากฏต่อว่ามีหลายประเทศที่ผู้หญิงได้รับการเลือกตั้ง และได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ เช่น นางมิเชล บาเชเลต์ ได้เป็นประธานาธิบดีหญิงคนแรกของประเทศชิลี ซึ่งเป็นประเทศในระบอบสังคมนิยม (วิระดา สมสวัสดิ์, 2546, น. 35)

ในระบอบการเมืองการปกครองของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาสตรีมีบทบาททางการเมืองน้อยมาก ด้วยความเชื่อที่ว่าเพศชายเป็นเพศที่มีความแข็งแกร่งกว่า อดทนกว่า จึงเหมาะแก่การเป็นผู้นำทั้งภายในครอบครัวและภายนอกครอบครัว ด้วยเหตุนี้ บทบาทสตรีจึงถูกจำกัดให้มีหน้าที่แต่เพียงดูแลครอบครัว ปรนนิบัติสามีและเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น ความคิดเห็นในสภาพเช่นนี้เป็นมาหลายร้อยปีจนทำให้เห็นเป็นเรื่องธรรมดา (จันทนา สุทธิจารี, 2544, น. 28) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสถานภาพของสตรีไทยโดยทั่ว ๆ ไป หรือในภาพรวมจะยังอยู่ในฐานะด้อยกว่าผู้ชายเช่นเดียวกับอีกหลาย ๆ สังคม แต่การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจในปัจจุบันนำไปสู่เงื่อนไขที่ทำให้

สตรีมีบทบาทมากขึ้น และมีได้เป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังนั้น ตำแหน่งหน้าที่สำคัญ ๆ ในระดับกลางและระดับสูงทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนผู้หญิงเริ่มมีบทบาทเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การที่สตรีพิสูจน์ให้เห็นถึงความสามารถของตน รวมทั้งการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ทำให้อาชีพของผู้หญิงที่เปลี่ยนไป และเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 30 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้” อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีจำนวนสตรีที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่าเวียดนาม ลาว สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ และสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในหลายประเทศสูงกว่าประเทศไทยมาก (สุธีรา ทอมสัน และเมทินี พงษ์เวช, 2549, น. 74)

อย่างไรก็ตาม การที่สตรีเข้ามามีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จะช่วยทำให้การพัฒนาเกิดความเต็มเต็ม สมดุล และมีความยั่งยืน ตอบสนองความต้องการของคนในสังคม และชุมชนท้องถิ่นทั้งหญิงและชายได้อย่างแท้จริง เพราะสตรีมีมุมมองในเรื่องต่าง ๆ ที่ละเอียดกว่าและสนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนทุกกลุ่ม ต่างจากชายที่มักจะให้ความสำคัญในเรื่องใหญ่ ๆ มากกว่า เช่น ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ความเจริญ ความปลอดภัยต่าง ๆ เป็นต้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2557, น. 24) การมีส่วนร่วมและบทบาททางการเมืองของสตรีในประเทศไทยมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่นจากการศึกษาของสินธุ์ มุ่งดี (2545, น. 89) ที่ศึกษาเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ จากการศึกษาของสันติ สันทัด (2547, น. 72) ได้ศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพของบุคคลมีผลต่อทัศนคติต่อบทบาททางการเมือง กล่าวคือ เพศชายเห็นว่าบุรุษดีกว่าสตรี และเพศหญิงเห็นว่าสตรีดีกว่าบุรุษ

องค์การบริหารส่วนตำบลนับเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรหนึ่งที่มีความใกล้ชิดและสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ตลอดจนเป็นสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้น ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นรูปแบบการปกครองที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในระดับต้นได้เป็นอย่างดี ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด มีประชากรที่มีสัญชาติไทยทั้งหมดจำนวน 7,562 คน เป็นชาย 3,772 คน หญิง 3,790 คน เป็นบุคคลที่มีสิทธิ์เลือกตั้งอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 5,786 คน เป็นชาย 2,840 คน หญิง 2,946 คน จะเห็นได้ว่าตำบลศรีสว่าง อำเภอโพ

ทราย จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นสตรี และเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง มีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการศึกษาเสนอต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

1.2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานการศึกษา

1.3.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยบูรณาการจากแนวคิดของ สุพจน์ บุญวิเศษ (2551, น. 40-42) และ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2554, น. 27) จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1.4.1.1 ด้านความเสมอภาค

1.4.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง

1.4.1.3 ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี

1.4.1.4 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

1.4.1.5 ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

1.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.4.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1.4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความเสมอภาค
- 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง
- 3) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี
- 4) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง
- 5) ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่การศึกษาคือ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.4.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.4.1 ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5,786 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง, 2559, น. 5)

1.4.4.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 375 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร (Taro Yamane, 1973, p. 727)

1.4.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สังเคราะห์ผล ระหว่างเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม 2559

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด 5 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านความเสมอภาค** หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง การรณรงค์ให้สตรีมีความเสมอภาคทางกฎหมาย แสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเสมอภาค รณรงค์ให้สตรีระดมทุนให้พรรคการเมืองอย่างเสมอภาค และปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอย่างเสมอภาค

2. **ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง** หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเมืองท้องถิ่น การตัดสินใจทางการเมือง การเสริมสร้างศักยภาพทางการเมือง การพัฒนาภาวะผู้นำของสตรี และการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3. **ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี** หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีดำรงชีวิตโดยปราศจากความหวาดกลัวต่อความรุนแรง การพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกายของสตรี การเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิของสตรี การรณรงค์ให้เพิ่มเจ้าหน้าที่สตรีในกระบวนการยุติธรรม การรณรงค์คุ้มครองสิทธิสตรีต่อการถูกคุกคามทางเพศ การพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือสตรี

4. **ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง** หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ การติดตามข่าวสารทางการเมืองทางโทรทัศน์ ทางวิทยุกระจายเสียง ทางหนังสือพิมพ์เป็นประจำ การติดตามการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน การติดตามข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มการเมือง และการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับผลงานของนักการเมือง

5. **ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง** หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ การช่วยพรรคการเมืองประชาสัมพันธ์การรณรงค์หาเสียง การช่วยคิดแผนป้ายหาเสียงของพรรคการเมืองช่วงการเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงคะแนนให้พรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน การขึ้นเวทีปราศรัย

และการรวมกลุ่มเพื่อช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง และการบริจาคทุนเพื่อช่วยพรรคการเมืองที่
ตนสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียง

สตรี หมายถึง สตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภา
ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง องค์การบริหารส่วน
ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ข้อสนเทศที่ได้จากการศึกษา สามารถนำเสนอผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณานำไปใช้เป็น
แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางประกอบการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรี
3. องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการศึกษา

2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

คำว่า การมีส่วนร่วมตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Participation นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 1142) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่าเป็นการมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

พจนานุกรมของ Cambridge (2005, p. 919) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องในกิจกรรม (Become Involved in an Activity) กับกิจกรรมหรือกับบางสิ่งบางอย่าง

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2531, น. 31) การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมให้มากที่สุด เพื่อให้เขาได้เป็นผู้ตัดสินใจลงมือทำงานตามที่เขาได้ตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการทำให้เขาได้ปฏิบัติตามความสนใจและความต้องการ การที่เขาได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการนั้นจะทำให้เขาพัฒนายิ่งขึ้น

คุณฎี อายุวัฒน์ และคณะ (2535, น. 7) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้โอกาสประชาชนเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุด โดยที่การเข้ามามีส่วนร่วมอาจจะเข้าในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือครบวงจรก็ได้ การเข้าร่วมมี

ทั้งรายบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร ซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการโดยผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

คารม คำพิฑูรย์ (2545, น. 15) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน ซึ่งผลดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำ (Contribution) เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งยังทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าว

สุดาวรรณ มีบัว (2547, น. 40) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ประชาชนสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันทำกิจกรรมหรือการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางที่ต้องการ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน โดยร่วมคิดหาแนวทางวิธีการในการดำเนินงานร่วมดำเนินการ ร่วมในการกำหนดเปลี่ยนแปลง การร่วมในการตัดสินใจ และร่วมติดตามการดำเนินงานในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน รวมทั้งรับประโยชน์จากกิจกรรมนั้นด้วย

Keith (1972, p. 5) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

Erwin (1976, p. 21) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้ และความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

Calhoun (2002, p. 124) อธิบายว่าการมีส่วนร่วมเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมกระทำ (Action) ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือระบบใดระบบหนึ่ง เช่น ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงประชามติต่อนโยบาย ของรัฐบาล เป็นต้น

โดยสรุป การมีส่วนร่วมเป็นการเข้าไปทำกิจกรรม หรือการกระทำ หรือการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ และความชำนาญร่วมกับผู้อื่น เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

2.1.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545, น. 380-381) กล่าวว่า โดยทั่วไปการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์ และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้น ๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้มองเห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุด บ่อยครั้งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดการพิจารณาถึงทางเลือกใหม่แทนวิธีการที่ได้เคยใช้กันมาในอดีตสาธารณชนมักมีข้อมูลที่สำคัญซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างโครงการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

2. ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา โดยทั่วไปกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบมักจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลาแต่ในทางปฏิบัติแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้า และลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งอาจจะดูว่าสิ้นเปลืองและเสียเวลาที่จะตัดสินใจได้ แต่ว่าเมื่อตัดสินใจแล้ว และเมื่อนำมาสู่การปฏิบัติอาจจะเป็นวิธีการที่ประหยัดกว่าด้วยซ้ำ การตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำไปอย่างรวดเร็วและดูเหมือนจะไม่สิ้นเปลือง อาจจะเสียเวลาค่าใช้จ่ายมากกว่าถ้าการตัดสินใจนั้นไม่ได้ทำให้เกิดข้อตกลงระหว่างกลุ่มหรือความเห็นชอบในกลุ่มต่าง ๆ ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องได้ แต่กลับนำสู่ความขัดแย้งของประชาชนอย่างต่อเนื่องมากขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดผลในการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจโดยกลุ่มซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจนั้น ๆ

3. การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งก่อนหน้านี้อาจจะมีความขัดแย้งระหว่างกันคนละทาง การมีส่วนร่วมยังก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณี ลดความขัดแย้งทางการเมืองและก่อให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของโครงการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้เรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และครั้งหนึ่งเมื่อได้ร่วมตัดสินใจแล้วเขาก็ย่อมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้นไปปฏิบัติได้ ไม่เพียงแต่จะมีความสนับสนุนทางการเมืองต่อการนำไปปฏิบัติ แต่กลุ่มและปัจเจกชนอาจกระตือรือร้นในการที่ช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือขัดแย้งที่รุนแรง ความขัดแย้งในโครงการอาจนำไปสู่การปฏิบัติอันยากที่จะแก้ไข กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่คู่กรณีจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษมันไม่อาจที่จะลดหรือกำจัดความขัดแย้งในทุก ๆ กรณี

6. ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม โดยทั่วไปแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนและเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรมและการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการตัดสินใจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็คือจะต้องใช้กระบวนการตัดสินใจซึ่งโปร่งใสและน่าเชื่อถือต่อสาธารณะชนซึ่งให้สาธารณะชนมีส่วนร่วม โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนยังก่อให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุการณ์ที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้น ๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2545, น. 243-244) อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญต่อการบริหารการปกครอง พอสรุปได้ในประเด็นสำคัญดังนี้

1. ทำให้ได้แนวทางแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น กล่าวคือ การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาแต่ละท้องถิ่นนั้นควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นของตน ประชาชนจะรู้ว่าความต้องการของตนคืออะไร ทำให้สามารถกำหนดแนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการได้เหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาก็ถูกจุดและตรงประเด็น

2. ทำให้ประชาชนต้องผูกมัดตนเองกับสิ่งที่ตนมีส่วนร่วมเมื่อประชาชนได้เสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนแล้ว เขาย่อมรู้สึกผูกพันตนเองที่จะต้องดำเนินกิจกรรมบางประการอันจำเป็นทำให้สิ่งที่เสนอแนะมาปฏิบัติให้บรรลุผลประชาชนจะร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3. ทำให้ประชาชนรู้สึกรัก และหวงแหนในท้องถิ่นที่ตนเองจากข้อ 2 เมื่อประชาชนผูกมัดตนเองกับสิ่งที่ตนเสนอแนะและร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติงานแล้วจะก่อให้เกิดผลต่อมาก็คือความรักความภูมิใจและความหวงแหนในท้องถิ่นของตน เนื่องจากตนเองได้มีส่วนทำให้ท้องถิ่นเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาขึ้น

4. ทำให้แบ่งเบาภาระจากรัฐบาลกลาง การให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่าง ๆ เท่ากับรับหลักการในเรื่องการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นแต่ละแห่ง เมื่อประชาชนในท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองก็จะทำให้แบ่งเบาภาระจากรัฐบาลกลาง รัฐบาลกลางก็ย่อมมีเวลามากขึ้นที่จะไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศต่อไปได้

5. ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสัมฤทธิ์ผลในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนในระดับตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ย่อมเป็นการปลูกฝังเบื้องต้นและเป็นพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับประเทศชาติต่อไป

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล (2545, น. 42-43) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมสาธารณะ (Public Participation) ของประชาชนมีความสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วม

ตั้งแต่บัดนี้ที่สุด คือ ได้รับฟังข้อมูลข่าวสารว่ารัฐจะทำอะไรประชาชนมีหน้าที่รับทราบ ระดับสูงขึ้นมาเป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นในโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ว่าจะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขอย่างไรบ้าง กระบวนการตรงนี้คือกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งเป็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การตัดสินใจยังเป็นเรื่องของรัฐ คือ รัฐอาจจะเชื่อคำวิจารณ์ของประชาชนหรือรัฐอาจจะไม่เห็นด้วยต่อความเห็นของประชาชนก็ได้ กรณีรัฐตัดสินใจไม่ตรงกับความคิดเห็นของประชาชนรัฐพึงต้องอธิบายให้ประชาชนว่าทำไมรัฐจึงทำการตัดสินใจดังกล่าวขัดแย้งกับความคิดเห็นของประชาชน กระบวนการในระดับที่สูงขึ้นมาในกระบวนการมีส่วนร่วมสาธารณะ คือ การที่ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมที่จะตัดสินใจตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ตั้งแต่เริ่มต้นที่จะรับทราบปัญหา ร่วมคิด ร่วมหาแนวทางที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ไปจนกระทั่งเมื่อโครงการต่าง ๆ เกิดขึ้นก็มีบทบาทติดตามมาโดยตลอด กระบวนการตรงนี้เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่อาจจะเรียกว่าการสร้างหรือแสวงฉันทามติ (Seek Consensus หรือ Consensus Building หรือ Consent Building) ตลอดกระบวนการนี้และกระบวนการมีส่วนร่วมสาธารณะที่สูงที่สุด คือ กระบวนการที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะตัดสินใจด้วยตัวเองแต่ละคนทีละคน การตัดสินใจตรงนี้ใช้กระบวนการที่เรียกว่า การลงประชามติ (Referendum)

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญต่อการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น กระบวนการในลักษณะของการให้ข้อคิดเห็น ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐในการบริหารการปกครองประเทศ หรือเป็นเครื่องชี้วัดว่ารัฐควรดำเนินการอย่างไรต่อไป โดยเฉพาะท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด

2.1.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

ปรีชา เรื่องจันทร์ (2538, น. 36-37) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนไว้ ดังนี้

1. เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งอาจจะทำหน้าที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง กรณีของเทศบาลคือฝ่ายสภาเทศบาล โดยสรุปคือ ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่นได้อาจเป็นสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกตั้ง หรือสมาชิกโดยตำแหน่ง อันได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล
2. เป็นผู้เลือกตั้ง เป็นผู้เลือกสรรบุคคลเข้าไปบริหารจัดการของท้องถิ่น ในเมื่อมีคุณสมบัติครบตามกฎหมาย เช่น อายุ และอื่นที่อยู่ เป็นต้น
3. การจัดตั้งกลุ่มสนใจในลักษณะกลุ่มผลประโยชน์อันเป็นพื้นฐานของพรรคการเมืองในอนาคตต่อไปเพื่อเป็นการรวมกลุ่มพิทักษ์ความชอบธรรม ความถูกต้องในท้องถิ่น

4. สร้างกระแสสาธารณะ เป็นลักษณะกลุ่มวิพากษ์หรือ โจม्यान การวิจารณ์ในหมู่ชน เป็นกระแสปฏิบัติหรือสนับสนุนการทำงานของฝ่ายบริหารท้องถิ่นว่าสิ่งที่ฝ่ายบริหารได้ทำอยู่นั้น เสี่ยงมหาชนยอมรับเพียงใดเป็นการกดดันผู้ปฏิบัติงานให้ปรับทิศทางการบริหารงานสนองความต้องการของประชาชนได้

5. การตรวจสอบสาธารณะ เป็นการตรวจสอบทั่วไปโดยประชาชนช่วยกันตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารอย่างสม่ำเสมอ

6. ร่วมรับฟังการหารือของฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติได้ในโอกาสพอสมควร หากไม่เป็นเรื่องลับให้ประชาชนได้เข้ารับการประชุมของสภาตำบล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ปัญหาและแก้ไขอย่างใกล้ชิด

7. การร้องทุกข์ในรูปแบบการปกครองดั้งเดิมสมัยพ่อปกครองลูก (Paternalism) น่าจะนำกลับมาใช้ได้ดีอีกครั้งกับสังคมไทยในรูปแบบการบริหารงานระดับตำบล ทั้งนี้เพราะตามกฎหมายใหม่ คือพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 นั้น ตำบลเป็นนิติบุคคล สามารถทำอะไรเบ็ดเสร็จในระดับตำบลได้หลายเรื่อง ดังนั้นการแก้ปัญหาเบื้องต้นให้แก่ราษฎรน่าจะเป็นภารกิจหลักอีกประการของตำบล

8. การพัฒนาพื้นที่ จะตรงจุดหมายที่สุด เพราะประชาชนจะเห็นชัดเจนในการกำหนดแผนพัฒนา ดังนั้นควรประกาศให้ประชาชนรับทราบ ให้สามารถตรวจสอบได้

9. ปกครองตนเอง เป็นการสร้างและสอนให้ประชาชนได้เรียนรู้การปกครองตนเองตามกระบวนการของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

2.1.4 ความหมายการเมือง

คำว่า “การเมือง (Politics)” มาจากรากศัพท์คำว่า polis ซึ่งเป็นที่ว่าของคำว่าการเมือง มีนักวิชาการให้ความหมายการเมืองไว้หลากหลาย ซึ่งรวบรวมที่สำคัญมาพอเป็นสังเขป ดังนี้

จักษ์ พันธ์ชูเพชร (2551, น. 46) ได้อธิบายความหมายการเมืองไว้ ว่า การเมืองเป็นเรื่องที่กลุ่มคนหนึ่งใช้อิทธิพล (Influence) ต่อกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากร หรือสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม การเมืองจึงเป็นกิจกรรมและกระบวนการที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สังคมบรรลุผลประโยชน์ที่ตกลงร่วมกัน คือ จัดสรรทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่าร่วมกัน

สุพจน์ บุญวิเศษ (2551, น. 20-21) ได้รวบรวมความหมายการเมืองของผู้รู้ต่างประเทศไว้ดังนี้ Aristotle ให้ความหมายการเมืองว่าเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์แก่สาธารณชน Max Weber อธิบายว่าการเมืองเป็นกิจการของรัฐ หรือแนวทางของรัฐในการปกครองพลเมืองในรัฐ การเมืองจึงเป็นกิจกรรมเพื่อทำให้ได้อำนาจของรัฐ เพื่อจะได้แบ่งสรร

อำนาจหน้าที่ระหว่างบุคคล หรือ กลุ่ม Niccolo Machiavelli กล่าวว่า การเมืองเป็นเรื่องการต่อสู้ เพื่อแสวงหาอำนาจ และใช้อำนาจอย่างมีศิลปะ David Easton อธิบายว่า การเมืองเป็นเรื่องการใช้ อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่สังคม

พิเชษฐ วงศ์เกียรติขจร (2552, น. 48) อธิบายว่า การเมืองหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการ แข่งขันเพื่อให้ได้อำนาจที่มีผลกระทบต่อสมาชิกสังคมส่วนใหญ่

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2554, น. 1-27) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการเมืองว่า คำว่าการเมืองนั้นมีความหมาย 2 แนวทาง คือ

1. ความหมายการเมืองที่เป็นทางการ การเมืองเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับ รัฐ อำนาจอรัฐ และสถาบันการเมือง เช่น พรรคการเมือง คณะรัฐบาล ระบบราชการ คณะทหาร การเลือกตั้ง กระบวนการปฏิวัติ การเมืองจึงเป็นกิจกรรมการเมืองที่เกิดขึ้น โดยสถาบันเหล่านี้

2. ความหมายการเมืองที่เป็นวิถีชีวิตจริง การเมืองเป็นเรื่องการใช้สิทธิที่จะเข้า ร่วมในการกำหนดนโยบาย มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจรัฐกับกลุ่มอื่น ๆ เพื่อปรับเปลี่ยน ผลประโยชน์ของตน ภายใต้กรอบกติกาที่แต่ละฝ่ายใช้อำนาจรัฐร่วมกัน

เอกวิทย์ มณีธร (2554, น. 106-107) ให้ความหมาย คำว่า การเมืองว่า การเมืองคือการ ได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อที่จะตัดสินใจว่าใครจะได้อะไร เมื่อใด และอย่างไร การเมืองเกิดขึ้นเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนในการแบ่งสรรทรัพยากร และสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์

Michael (1983, p. 11) ได้อธิบายว่าการเมืองเป็นเรื่องการปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อกลุ่ม เพื่อแสดงออกถึงความหวัง ความกลัว ความต้องการและเป้าหมาย ผลการปฏิบัติทำให้เกิดทั้ง ความขัดแย้งและความร่วมมือ ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มหนึ่งไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการเพราะสิ่งนั้นมี จำกัด ส่วนความร่วมมือเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มต่างตระหนักว่าไม่สามารถดำรงอยู่ต่างลำพังได้ การเมืองจึง เป็นเรื่องของ การหลอมรวมหรือประสานความขัดแย้ง และความร่วมมือให้นำไปสู่ข้อตกลงที่ยอมรับได้

จากความหมายการเมืองสรุปได้ว่า การเมืองเป็นกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรร อำนาจและการใช้อำนาจเพื่อจัดแบ่งผลประโยชน์และทรัพยากรในสังคม การใช้อำนาจนี้แสดงออก ด้วยการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ที่มีผลกระทบต่อความต้องการของคนหมู่มาก และการเสีย ผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม

2.1.5 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ดังนี้

จรรยา สุภาพ (2528, น. 333) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง ตั้งแต่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองการไปเลือกตั้ง การเลือกตั้ง ซึ่งมีผลในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจ ของรัฐบาล

ชวงค์ ฉายะบุตร (2539, น. 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงการให้ความร่วมมือ ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง นั่นคือการเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล การให้ความสนับสนุนเป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหา ในการปกครองและการบริหาร การให้ความร่วมมือในการเสียภาษีเป็น

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2539, น. 123) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลมีความสนใจในการเมือง มีความเข้าใจการเมือง ศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง และตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของ

ทิพาพร พิมพิสูทธิ์ (2542, น. 134) ได้ให้ความหมายของการเข้าร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระทำ (Activity) ของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลเรียกว่า Autonomous Participation เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายโดยทางอ้อมนอกเหนือจากแต่ละบุคคลโดยตรงแล้ว เรียกว่า Mobilized participation”

จุมพล นิธิพานิช (2551, น. 65) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำโดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกทั้งหลายที่อยู่ในสังคมได้มีส่วนร่วมกระทำร่วมกันในอันที่จะเลือกผู้นำของตน และการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การร่วมชุมชนทางการเมือง การช่วยเหลือด้านการเงิน แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง เป็นต้น

McClosky (1968, pp. 256-262) ได้สำรวจและรวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

1. การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครองประเทศเพื่อให้สนองตอบความต้องการ
2. ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบหรือใช้อิทธิพล (Influence) ต่อการดำเนินงานของรัฐบาล หรือในการเลือกผู้นำในรัฐบาล

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายและได้รับการรับรองว่าถูกต้อง (Legitimate)

4. การมีตัวแทน (Representation) เพื่อเข้าไปใช้อำนาจแทนตนเอง

5. การละวางหรือแยกตนเองออกจากการเมือง (Alienation) เนื่องจากเห็นว่าแม้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ก็ไม่ทำให้เกิดผลอะไรขึ้น ซึ่งแตกต่างจากความเฉื่อยชาหรือเมินเฉยทางการเมือง (Apathy) ที่เป็นการขาดความสนใจทางการเมืองโดยสิ้นเชิงและไม่กระทำการใด ๆ ทางการเมืองเลย

6. ความกระตือรือร้น (Active) ที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องทางการเมืองหรือเป็นผู้ชอบกระทำกิจกรรมทางการเมือง (Activists)

7. การกระทำที่ “ต่อเนื่องคงที่” (Persistence Continuum) ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่มีความเป็นสถาบัน (Institutionalized) และมีการจัดตั้งหรืออาจเป็นการกระทำที่มีความเป็นสถาบัน (Institutionalized) และมีการจัดตั้งหรืออาจเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด เช่น การก่อการจลาจล

8. การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองหรือมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ (Public Policies) หรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของทางราชการ (Bureaucratic Actions)

9. การกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทำต่อการเมืองระดับชาติ (National Politics)

10. การกระทำที่มีลักษณะเป็น “การกระทำทางการเมือง” (A Political Act)

Huntington and Dominguez (1975, p. 33) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยที่การกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นไปได้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง สำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจ รวมทั้งการเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อโน้มน้าวหรือกดดัน การประท้วงและการใช้กำลังรุนแรง

Nie and Verba (1975, p. 2) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนว่าเป็นกิจกรรมหรือ การกระทำกิจกรรมทางการเมืองของประชาชน ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสิทธิที่จะเข้าสมาคมหรือก่อตั้งพรรคการเมือง หรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเมืองกลุ่มอื่น ๆ สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อรัฐบาล สิทธิเกี่ยวกับการพูด การชุมนุม และการพิมพ์อย่างอิสระและเป็นกิจกรรมที่มุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาล ทั้งในการเลือกตั้ง

เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการเลือกกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม

Milbrath and Goel (1977, p. 22) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละบุคคลที่ต้องการมีอิทธิพลผลักดันหรือยอมรับสนับสนุนต่อรัฐบาลและการเมืองซึ่งไม่เพียงแต่รวบรวมบทบาทอันแข็งขันในการสร้างอิทธิพลผลักดันให้เกิดผลทางการเมืองตามต้องการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกิจกรรมเป็นการยอมรับสนับสนุนในเชิงพิธีการด้วย การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีทั้งที่เป็นการต่อต้าน เช่น การเดินประท้วง การก่อจลาจล และทั้งที่เป็นการสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียดายีเกณฑ์ทหาร เป็นต้น

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงการปฏิบัติการโดยสมัครใจไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จ หรือไม่มีการจัดองค์การหรือไม่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องและจะใช้วิธีการที่ถูกต้องยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะไปมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ ตั้งแต่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองการเข้าฟังอภิปรายปราศรัยหาเสียงทางการเมือง การช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง จนถึงการเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งมีผลในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจ ของรัฐบาล

2.1.6 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการได้ทำการจัดรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังต่อไปนี้

เกษม อุทยานิน (2516, น. 120 - 121) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ไว้ดังนี้

1. การแสดงประชามติ (Referendum) มีการให้ประชาชนนั้น มีส่วนร่วมในการพิจารณา และการตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับกฎหมาย ซึ่งจะออกผลบังคับให้แก่คนที่ผ่านการพิจารณาของสภาเป็นขั้นต้นมาแล้ว ประชามตินี้ อาจจะมีทั้งแบบบังคับใช้ ประชาชนต้องแสดงประชามติและไม่บังคับให้ต้องแสดงประชามติก็ได้ ขึ้นอยู่ว่าความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

2. การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย (Initiative) ซึ่งเกิดขึ้นในสวิสเป็นเวลานานมาแล้ว ได้แก่การประชุมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหมือนกับวิธีแบบประชุมชาวเมืองในสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการเสนอกฎหมายรูปการจะเป็นการทำคำร้อง และลงมติในบัตรเลือกตั้ง จุดประสงค์ของการริเริ่มให้เสนอกฎหมายนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่าง ไม่ต้องฟังความคิดเห็นของสภา

3. การเลือกออกใหม่ (Recall) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่าผู้นั้นไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนหรือปฏิบัติตนไม่สมควร แต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง

4. การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (Plebiscite) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เมื่อรัฐบาลไม่สามารถตัดสินใจปัญหานั้น ๆ ได้

จรรยา สุภาพ (2528, น. 331 - 334) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง ซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐประชุมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการและกำหนดนโยบาย รวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

2. การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ที่สภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

3. การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ในระหว่างเจ้านายกับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านาย (Lord) มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองไพร่ ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่าง ๆ ให้เจ้านาย

4. การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะสำคัญคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับระบบกรีก

5. การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับแบบสวิส

สำหรับประเทศแรกที่ยุบายปฏิบัติกรให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้คือ ประเทศอังกฤษ เมื่อค.ศ. 1215 ได้มีการตกลงต่อยอดกัน ระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับขุนนาง เพื่อให้ฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิแมกนา คาร์ต้าขึ้น ซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมรัฐบาล ต่อมา โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ ได้ดำเนินการใช้กำลังเพื่อประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศได้มีบทบาททางการเมืองจนทำให้เกิดหลักการที่ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง และประชาชนทุกคนจะมีสิทธิมีตัวแทนในสภานิติบัญญัติ

สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2547, น. 34) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำแนกตามแบบพฤติกรรมของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง รวมทั้งการออกเสียงลงคะแนน การให้ความช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียง และการทำงานเลือกตั้งด้วย

2. การลอบบี้ หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล พยายามติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการหรือผู้นำทางการเมือง โดยหาทางที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ต่อกลุ่มบุคคล หรือเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

3. กิจกรรมองค์กร หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่แสดงออกโดยมีจุดมุ่งหมายในการเข้าไปมีอิทธิพลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ

4. การติดต่อ หมายถึง การเข้าหาหรือการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ข้าราชการ เป็นการส่วนตัว โดยหวังผลประโยชน์เฉพาะบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มเล็ก ๆ

5. การใช้กำลังรุนแรง หมายถึง ความพยายามใช้กำลังที่รุนแรงเพื่อสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกายหรือทำลายทรัพย์สินโดยหวังที่จะเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง เช่น การก่อรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมือง ซึ่งเป็นผลกระทบต่อนโยบายรัฐ เรามักจะพบเห็นเหตุการณ์ที่ใช้กำลังรุนแรงโดยเสมอ

สุพจน์ บุญพิเศษ (2551, น. 40-42) ได้รวบรวมบทความจากนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาและจำแนกรูปแบบไว้หลายรูปแบบในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันว่ารูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีอยู่มากมาย และแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง ดังนี้

1. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหว และการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมือง อาจโดยผ่านทางสื่อสารมวลชน ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และจากสนทนาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการได้รับข้อมูลข่าวสารในช่วงการอภิปรายหรือรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือการเข้ารับฟังการให้ความรู้ทางการเมือง หรือจากสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2. ด้านการเข้าฟังการปราศรัยหาเสียง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ การเข้าร่วมฟังคำปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนให้ผู้อื่นมีความสนใจเข้าฟังการปราศรัยหาเสียง เพราะการหาเสียงเป็นคำมั่นสัญญาที่พรรคการเมืองจะไปกำหนดเป็นนโยบายหากได้รับการเลือกตั้งและได้มีโอกาสเป็นรัฐบาล

3. ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง หมายถึง การทำงานให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น การให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยประชาสัมพันธ์การรณรงค์หาเสียงของพรรคการเมือง ทั้งโดยการคิดแผ่นป้ายช่วยแจกใบปลิว โดยการไปพูดจาปราศรัยชักชวนคนไปลงคะแนน ให้พรรคการเมืองที่สนับสนุนรวมถึงการช่วยเหลือสนับสนุนแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับ

เลือกตั้ง รวมถึงการเขียนความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองลงในสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ

4. ด้านการเลือกตั้ง หมายถึง การมีส่วนร่วมในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง นับตั้งแต่การไปคู่วิธีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่ชอบต่อนโยบายของพรรค รวมถึงการชักชวนผู้อื่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์ (2554, น. 118 - 120) ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 5 รูปแบบ ดังนี้

1. การออกเสียงเลือกตั้ง (Voting) เป็นกิจกรรมที่ประชาชนจำนวนมากในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยสามารถเข้าร่วมได้ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย และแสดงออกถึงสิทธิอันชอบธรรมของประชาชน ในการแสดงเจตจำนงเลือกผู้นำปกครองประเทศ

2. การจัดกิจกรรมรณรงค์หาเสียง (Campaign Activity) ผู้ที่มีส่วนร่วมการเมืองในขั้นนี้ เป็นผู้ที่มีงุ่การกระทำของพวกเขาให้มีผลกระทบอย่างมากต่อการแพ้-ชนะการเลือกตั้ง และยอมส่งผลกระทบต่อ นโยบาย หรือการเลือกรัฐบาลได้ การมีส่วนร่วมระดับนี้จึงต้องใช้ทั้งกำลังเงิน กำลังความรู้ กำลังเครือข่าย และเวลา

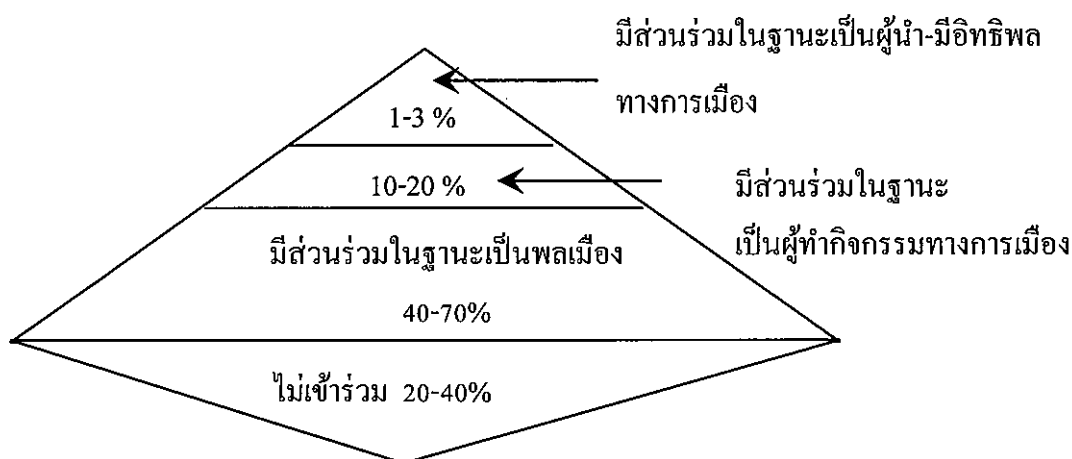
3. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐหรือนักการเมือง (Particularized Contacts) เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประชาชน และหรือภาคเอกชนเข้าไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐ หรือนักการเมือง เพื่อผลักดันนโยบาย หรือแก้ปัญหาส่วนรวม หรือปัญหาส่วนตัว หรือเพื่อแสดงความคิดเห็น และเรียกร้องให้ผู้แทนราษฎร หรือเจ้าหน้าที่รัฐพิจารณาข้อเรียกร้องที่เขาเสนอ

4. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (Cooperative Activity) เป็นการแสดงออกต่อปัญหาทางการเมืองและสังคม โดยจัดกิจกรรมรณรงค์ทำกันเป็นหมู่คณะ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

5. การเข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้ความรุนแรง เป็นกิจกรรมที่มุ่งเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือเปลี่ยนผู้นำทางการเมืองโดยใช้กิจกรรมที่ก่อความวุ่นวาย เช่น การปลุ่กวีติ เป็นต้นสรุปได้ว่า

2.1.7 กลุ่มการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Best (2002, pp. 125-129) อธิบายว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีจำนวนคนแตกต่างกัน และพบว่ามีลักษณะคล้ายรูปทรงปิรามิด ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของเบส

จากภาพที่ 2.1 บุคคลกลุ่มที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ พลเมืองที่ไม่ตั้งใจและไม่สนใจกิจกรรมทางการเมือง เป็นกลุ่มที่มีข้อจำกัดด้านการเงิน ด้านความรู้ทางการเมือง และไม่มีสัมพันธภาพทางสังคมกว้างขวาง กล่าวอีกนัยยะหนึ่งกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีข้อจำกัดด้านสังคม และเศรษฐกิจ จึงทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการเมือง กลุ่มนี้มีอยู่ประมาณ 20-40 %

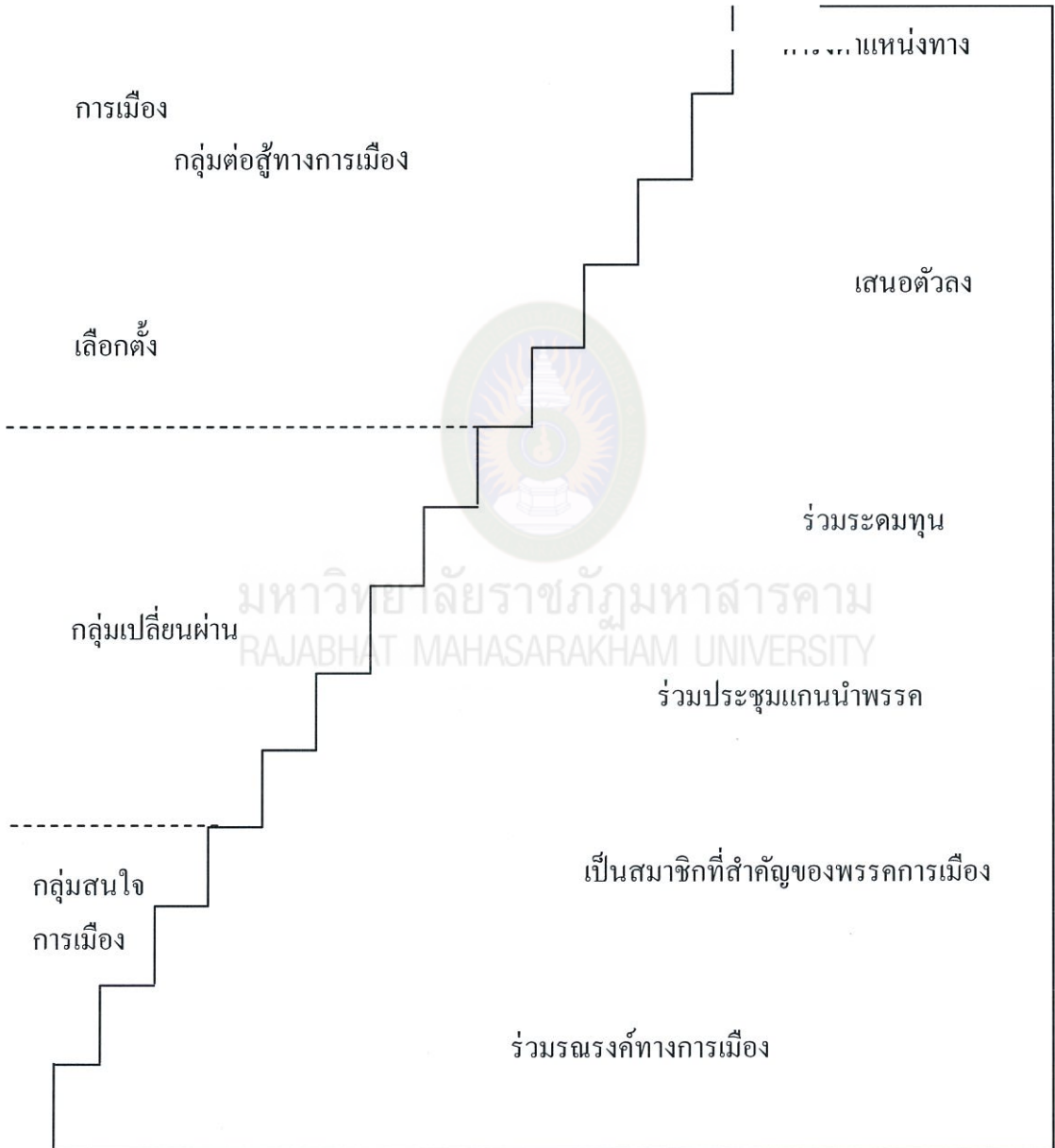
กลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากในสังคมคือประมาณ 40-70% เป็นกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมการเมืองในฐานะเป็นพลเมือง คือเข้าร่วมเพียงการใช้สิทธิในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น อาจจะสนใจติดตามข่าวสารการเมือง และสนทนาพูดคุยเรื่องราวทางการเมืองบ้าง แต่ก็เพียงเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น

กลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีค่อนข้างน้อย คือมีประมาณ 10-20% เป็นกลุ่มที่อุทิศเวลา เงิน ความรู้ และกำลังคน เข้าไปช่วยเหลือ และร่วมทำกิจกรรมการเมืองด้วย เช่น เป็นอาสาสมัครช่วยงานการเมือง บริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ช่วยรณรงค์หาเสียง เป็นต้น ผู้ที่มีส่วนร่วมระดับนี้จะมีสัมพันธภาพสังคมกับชุมชนค่อนข้างดี และหากพัฒนาความสัมพันธ์จนมีเครือข่ายมากพอ และมีสัมพันธภาพที่มั่นคงพอ บุคคลกลุ่มนี้จะยกฐานะตนเองเข้าสู่กลุ่มที่ 4

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มที่มีน้อยที่สุด คือ ประมาณ 1-3% แต่เป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในฐานะเป็นผู้นำ หรือมีอิทธิพลทางการเมือง ผู้อยู่ในกลุ่มนี้เป็นผู้อุทิศชีวิตตนเอง เพื่อทำงานด้านการเมือง โดยสมัครลงเลือกตั้งเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมือง และเป็นผู้นำทางการเมือง

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2554 , น. 383-394) ได้อ้างถึงงานของ Lester Milbrath ซึ่งศึกษาลำดับขั้นการเกี่ยวพันทางการเมืองว่าแบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มไม่

สนใจการเมือง และกลุ่มที่สนใจการเมือง ในกลุ่มที่สนใจแบ่งได้อีก 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้สนใจติดตามการเมือง (Spectators) 2) กลุ่มเปลี่ยนผ่าน เป็นกลุ่มที่อยู่ระหว่างกลุ่มผู้สนใจกับกลุ่มต้องการเข้าไปมีบทบาททางการเมือง (Transitioners) และ 3) กลุ่มเข้าไปต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง (Gladiators) อย่างไรก็ตาม Milbrath ได้ขยายความว่าบุคคลทั้ง 4 กลุ่มนี้สามารถ ลื่นไหลสลับเปลี่ยนถ่ายเทไปอยู่แต่ละกลุ่มได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง Milbrath ได้จัดลำดับพฤติกรรมการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยจัดลำดับตามความสนใจจนถึงเข้าร่วมการเมือง

ภาพที่ 2.2 ลำดับขั้นการเกี่ยวพันทางการเมือง. ปรับปรุงจาก การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 19). โดย สมบัติ ช่างธัญวงศ์, 2554.

2.1.8 ระดับและลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมบัติ ชำรงรัฐวุฒย (2542, น. 326 - 329) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลเริ่มต้นจากระดับต่ำสุด โดยละเอียด คือ การไม่สนใจทางการเมือง และสนใจทางการเมือง แบ่งเป็น 14 ระดับดังนี้ จากขั้นต่ำสุดไปหาสูงสุด

1. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง
2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. การริเริ่มพูดคุยทางการเมือง
4. การชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ ตนสนับสนุน
5. การติดสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุน
6. การติดต่อกับนักการเมืองและผู้นำทางการเมือง
7. การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง
8. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง
9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง
10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง
11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
12. การร่วมระดมทุน
13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง
14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2548, น. 163) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับต่ำหรือกลุ่มผู้ดูแล (Onlooker) ได้แก่ การให้ความสนใจต่อข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การถกเถียงปัญหาทางการเมือง การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การพยายามชักจูงให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับจุดยืนทางการเมืองของตน การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ และการร่วมชุมนุมทางการเมือง

2. ระดับปานกลาง หรือระดับผู้มีส่วนร่วม (Participants) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในโครงการชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3. ระดับสูง หรือ ระดับนักกิจกรรม (Activists) ได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ การมีตำแหน่งและทำงานเต็มเวลาให้แก่พรรคการเมือง การได้รับเสนอให้เข้าแข่งขันเพื่อชิง ตำแหน่ง ทางการเมือง

ถวิลวดี บุรีกุล (2552, น. 12-15) ได้กล่าวถึง ระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งออกได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ ก็คือ การแบ่งระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุด และจำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมในแต่ละระดับจะเป็นปฏิภาคกับระดับของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ วิธีการให้ข้อมูลอาจกระทำได้หลายวิธี

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่างๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่างๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟัง เป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สูงกว่าการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นการเจรจากันอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชนเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นหรือข้อสงสัยต่าง ๆ

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เหมาะสมที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับขั้นที่สูงถัดไปจากระดับการวางแผนร่วมกัน คือเป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชนเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด

2.1.9 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมบัติ ชำรงฉัตรวงศ์ (2542, น. 335) ได้สรุปบทบาทของปัจเจกชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1. ความสนใจ หรือความผูกพันกับการเลือกตั้ง หรือการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. การประกาศตัวสังกัดพรรคการเมือง โดยผู้ที่ ประกาศตัวว่าสังกัดพรรคการเมืองจะมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงกว่าผู้ที่มิได้ประกาศตัว
3. อายุ คือ ผู้ที่มีอายุมากหรือผู้ อาวุโส มีแนวโน้มจะเข้าสังกัดพรรคการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยหรือคนหนุ่มสาว
4. ความนิยมตัวบุคคลในการแข่งขันทางการเมือง ถ้าบุคคลใดมีความนิยมในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการแข่งขันทางการเมือง ย่อมต้องการที่จะให้ผู้ที่ตนพอใจได้รับการเลือกตั้ง ดังนั้น จึงมีการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วม ทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีได้นิยมในตัวบุคคลใดเป็นพิเศษ
5. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับความผูกพันทางการเมือง
6. เพศ โดยเฉพาะเพศชายจะมีจิตใจเกี่ยวของสัมพันธ์ทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ที่ทำให้เพศชายเป็นเพศที่เป็นผู้นำในทุก ๆ ด้าน ส่วนเพศหญิงถูกอบรมขัดเกลาให้เป็นผู้ตาม นอกจากนี้ค่านิยมของคนไทยในสังคมยังมีความสำคัญ ต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกันด้วย ซึ่งอาจมีผลมาจากบทบาทของสื่อมวลชนที่ กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรู้สึกร่วมด้วยในด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกประการหนึ่ง

7. สื่อมวลชน มีบทบาทในการถ่ายทอดข่าวสารความเคลื่อนไหว และค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมือง ช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การปรับวิถีชีวิต ค่านิยมของประชาชน เพื่อการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย ถือเป็นตัวสำคัญในการให้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ค่านิยม ข้อเท็จจริง ทศนคติ แบบแผน ในการการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

สุจิต บุญบงการ (2547, น. 31) ได้อธิบาย อิทธิพลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ 4 ประเภท คือ

1. สิ่งเร้าทางการเมือง (Political Stimulus) ก่อนที่การกระทำทางการเมืองเกิดขึ้นนั้น บุคคลจะต้องค่อย ๆ ได้รับความเร้าจากสิ่งแวดล้อม สิ่งเร้าทางการเมือง เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองการรับข้อมูลข่าวสาร หรืออยู่ในองค์กรที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง และผลการศึกษา

ของนักวิชาการหลายท่านและในหลายประเทศ พบว่า ยิ่งบุคคลที่ ได้รับสิ่งเร้าทางการเมืองเท่าใด บุคคลนั้นยิ่งมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากขึ้นด้วย บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ในการพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองอย่างไม่เป็นทางการจะมีแนวโน้มในการไปลงคะแนนเลือกตั้งและเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ มากกว่าพวกที่ไม่มี การพูดคุยทางการเมือง ชนชั้นกลางมักจะได้รับสิ่งเร้าทางการเมืองมากกว่าชนชั้นกรรมกร เหตุผลที่บุคคลมีแนวโน้มที่จะติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ที่มีระดับการศึกษาเท่าเทียมกัน และบุคคลที่มี ระดับการศึกษาสูงจะเข้าไปเกี่ยวข้องและพูดคุยในเรื่องการเมืองมาก บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะพบสิ่งเร้าเกี่ยวกับการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาน้อย บุคคลยิ่งพึงพอใจในพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครใด มักจะมีสิ่งเร้าทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่ไม่รู้จะเลือกพรรคใดหรือผู้สมัครคนใด

2. บุคลิกภาพส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ทัศนคติ ความเชื่อ ลักษณะทางการสืบลักษณะนิสัยจากบิดา มารดา และความต้องการเชิงจิตวิทยา บุคคลยังมีความสนใจและห่วงใยทางการเมือง มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น บุคคลที่รู้ในความสามารถของตน มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่ไม่รู้สึกเช่นนั้น บุคคลที่มีสถานะภาพทางเศรษฐกิจ สังคมสูง มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องทางการเมืองมาก บุคคลที่มีความผูกพันหรือพึงพอใจในพรรคการเมืองหรือ กลุ่มทางการเมืองใด ๆ มีแนวโน้มที่จะกระตือรือร้นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลที่มีความรู้สึกตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองจะมีแนวโน้มในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก

3. สิ่งแวดล้อมทางการเมือง (Political Setting) สิ่งแวดล้อมทางการเมืองประกอบด้วย กฎ กติกาทางการเมือง เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง ความถี่ ในการเลือกตั้ง หรือจำนวนเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เป็นต้น สถาบันทางการเมือง โดยเฉพาะระบบพรรคการเมือง คือ ระบบพรรคการเมืองจะมีผลกระทบต่อแบบแผนและอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ในการวิเคราะห์ปัจจัยทั้ง 3 ส่วน มีความสัมพันธ์กันมากจนไม่สามารถแบ่งแยกกันได้อย่างชัดเจน เช่น การพิจารณากฎกติกาทางการเมือง ไม่สามารถแยกออกจากสถาบันทางการเมืองได้ และสถาบันทางการเมืองก็ยังจัดกิจกรรมในการรณรงค์หาเสียง

4. ตำแหน่งทางสังคม (Social Position) ตำแหน่งทางสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ถิ่นที่อยู่อาศัย เพศ อายุ ศาสนา เชื้อชาติ ฯลฯ อย่างไรก็ตามตำแหน่งทางสังคมไม่ได้ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง แต่จะเป็นตัวแปรที่ สนับสนุน ตัวแปรทางด้านทัศนคติและบุคลิกภาพ ซึ่งพบว่าบุคคลที่อยู่ในศูนย์กลางของสังคม มีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่อยู่ห่างไกล บุคคลยิ่งอยู่ในชนชั้นสูงขึ้นมีแนวโน้มว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่อยู่ในชั้นที่ต่ำกว่าบุคคลที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มว่าจะเข้า

มามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาที่ต่ำกว่า บุคคลที่มีฐานะดีมีแนวโน้มว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีฐานะด้อยกว่า ชาวชนบทจะมีความตื่นตัวทางการเมืองน้อยกว่าชาวเมือง บุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์การมักจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่ได้เกี่ยวข้อง ยิ่งบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนใดเป็นเวลานานๆ เขาก็มีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

สุรชัย ศิริไกร (2550, น. 35-36) กล่าวถึง อิทธิพลของการศึกษากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

1. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นก็จะยิ่งตระหนักในผลกระทบที่รัฐบาลมีต่อปัจเจกบุคคลมากกว่าที่ได้รับการศึกษาที่ต่ำ
2. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นมักจะเห็นได้ว่าเป็นผู้สนใจข่าวสารทางการเมืองให้และความสนใจในการรณรงค์หาเสียงมากกว่าบุคคลที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า
3. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นจะมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น
4. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นจะมีความคิดเห็นในเรื่องการเมืองกว้างขวางมากขึ้น
5. บุคคลที่มีการศึกษาสูงขึ้นมีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการถกเถียงหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น
6. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้น จะสะดวกใจที่จะพูดคุยกับบุคคลอื่นถึงปัญหาบ้านเมือง ในขณะที่บุคคลที่ได้รับการศึกษาน้อยจะพยายามหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเมือง
7. บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงจะพิจารณาตนเองในฐานะที่ จะสามารถมีอิทธิพลต่อรัฐบาลได้
8. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มที่จะเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้น ขององค์การ
9. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีความมั่นใจในการเข้าสังคมและเชื่อว่าบุคคลอื่นเป็นผู้มีคุณค่าและมีประโยชน์

2.2. แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรี

2.2.1 ความเป็นมาของการพัฒนาบทบาทสตรี

การพัฒนาบทบาท สตรี ประกอบด้วยกรอบแนวคิดที่สำคัญดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครอง, 2554, น. 27)

1. กรอบเรื่องสิทธิสตรีขององค์การสหประชาชาติ

แนวคิดว่าด้วยการส่งเสริมบทบาทสตรี เป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงกันมาช้านานมาก ดังเห็นได้จากกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติที่ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2488 ที่ให้การยอมรับในความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย และมองความเสมอภาคในแง่ของสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งสำคัญ โดยระบุไว้ในจุดมุ่งหมายว่า “เพื่อบรรลุความร่วมมือระหว่างประเทศในการส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเคารพในสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานสำหรับทุกคน โดยปราศจากการแบ่งแยกเชื้อชาติ เพศ ภาษาหรือศาสนา” กระบวนการพัฒนาบทบาทสตรีเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในระดับสากล โดยองค์การสหประชาชาติได้จัดการประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสตรีถึง 4 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 ปี พ.ศ. 2518 ณ กรุงเม็กซิโกซิตี ประเทศเม็กซิโก

องค์การสหประชาชาติ ได้จัดให้มีการประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสตรีเป็นครั้งแรก โดยที่ประชุมกำหนดเป้าหมายหลัก คือ ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ และยังได้มีการประกาศให้ปี พ.ศ. 2518 เป็นปีสตรีสากล ซึ่งปีดังกล่าวนี้ถือเป็นจุดเปลี่ยนให้ประเด็นของสตรีกลายเป็นจุดสนใจขึ้นมา นอกจากนั้นองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 - 2528 เป็นทศวรรษสตรีแห่งสหประชาชาติ

ครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2523 ณ กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก

ได้มีการเน้นย้ำถึงหลักการพื้นฐานและวัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการเพื่อทศวรรษสตรีว่าด้วยความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพว่ายังมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์และถือเป็นพื้นฐานของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อทศวรรษสตรีในช่วง 5 ปีหลังของทศวรรษ พ.ศ. 2523 - 2528 โดยเน้นเป็นพิเศษที่ 3 องค์ประกอบหลักของการพัฒนาสตรีคือ การจ้างงาน สุขภาพอนามัย และการศึกษา นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้เสนอให้มีการปรับปรุงทบทวนแบบฟอร์มและแบบสอบถามที่ใช้ในการสำมะโนประชากรและในการสำรวจต่างๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้หญิงโดยเฉพาะ เพื่อวิเคราะห์บทบาทสตรีในการพัฒนา และในการประชุมครั้งนี้ ยังได้มีการทำความเข้าใจเรื่องความเสมอภาคอย่างชัดเจนว่า “ความเสมอภาค ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแค่ความเสมอภาคทางกฎหมายการจัดการเลือกการปฏิบัติเท่านั้น แต่ยังหมายความถึงความเสมอภาค

ทางสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และโอกาสสำหรับสตรีในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งในฐานะผู้ได้รับประโยชน์และผู้ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างจริงจังด้วย”

ครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2528 ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดทศวรรษเพื่อสตรี โดยประชุม ณ กรุงไนโรบีประเทศเคนยา

การประชุมดังกล่าว เป็นการทบทวนและประเมินความสำเร็จของทศวรรษสตรีของสหประชาชาติ รวมทั้งได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ในโรบีเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (Nairobi Forward-looking Strategies for the Advancement of Women) เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทระดับโลก ด้วยการส่งเสริมความเสมอภาค การมีส่วนร่วมของสตรี ในกระบวนการพัฒนาและการสร้างสันติภาพ แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ในโรบี เน้นความสำคัญของกลไกระดับชาติเพื่อความก้าวหน้าของสตรีและมีข้อเสนอแนะให้ทุกประเทศจัดตั้งกลไกระดับชาติขึ้นภายในปี พ.ศ. 2538 ต่อมาองค์การสหประชาชาติ ได้มีมติรับรองอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women - CEDAW) ในการประชุมสมัชชาสมัยที่ 34 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2542 ซึ่งถือว่าเป็นก้าวสำคัญที่นำสู่การบรรลุเป้าหมายเพื่อสิทธิความเสมอภาคของสตรี

ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 4 - 15 กันยายน พ.ศ. 2538 ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้เข้าร่วมประชุม 189 ประเทศ

ได้มีการร่วมลงนามรับรองปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการ เพื่อความก้าวหน้าของสตรี (Beijing Declaration and Platform for Action 2538 - 2547) ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของนานาชาติต่อการสร้างความเสมอภาคหญิงชาย ได้มีการเน้นย้ำถึงการสร้างกระแสความเสมอภาคหญิงชาย (Gender Mainstreaming) จนทำให้ประเด็นบทบาทหญิงชายและความเสมอภาคกลายเป็นกระแสที่นานาชาติรวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศต่างให้ความสำคัญและถือเป็นเป้าหมายหลักที่ต้องดำเนินการให้บรรลุผลในแผนปฏิบัติการปักกิ่งได้มีการทบทวนเป้าหมายของยุทธศาสตร์ในโรบีเพื่อความก้าวหน้าของสตรีพบว่า แม้จะมีความพยายามจากทั้งภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายก็ตาม การพัฒนาสตรีก็ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ จึงได้กำหนดประเด็นที่น่าห่วงใยเป็นพิเศษ ที่ต้องมีการดำเนินการเป็นลำดับแรก ๆ ในการพัฒนาสตรี 12 ประเด็น คือ

1. สตรีกับความยากจน
2. การศึกษากับฝึกรวมของสตรี
3. สตรีกับสุขภาพ
4. ความรุนแรงต่อสตรี

5. สตรีกับความขัดแย้งด้วยกำลังอาวุธ
6. สตรีกับเศรษฐกิจ
7. สตรีกับอำนาจและการตัดสินใจ
8. กลไกเชิงสถาบันเพื่อความก้าวหน้าของสตรี
9. สิทธิมนุษยชนของสตรี
10. สตรีกับสื่อมวลชน
11. สตรีกับสิ่งแวดล้อม
12. เด็กผู้หญิง

นอกจากนั้น ยังกล่าวถึงการนำกระแสความเสมอภาคหญิงชาย (Gender Mainstreaming) มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ เพื่อบรรลุผลในการพัฒนาและเสริมสร้างพลังสตรีตามประเด็นที่กำหนดไว้ทั้ง 12 ประเด็น โดยระบุว่า “รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ต้องส่งเสริมให้มีนโยบายที่จริงจังและชัดเจน ในการที่จะผสมผสานมิติหญิงชายในกระบวนการกำหนดนโยบาย และแผนงานต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่า ก่อนที่จะมีการตัดสินใจใดๆ ได้มีการวิเคราะห์ผลต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อผู้หญิงและผู้ชายแล้ว” จากการเน้นเกี่ยวกับมิติหญิงชายได้นำเข้าสู่กระแสการพัฒนาหลักตลอดการประชุมที่ปักกิ่งและได้ปรากฏในแผนปฏิบัติการปักกิ่ง ซึ่งทำให้เกิดกระแสตื่นตัวให้ความสนใจในประเด็นดังกล่าวอย่างกว้างขวางในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านสตรีในประเทศต่างๆ ทั่วโลกและองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ได้ขานรับและกำหนดแนวทางการปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

2. กรอบเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals - MDG.)

ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2543 ผู้นำประเทศต่าง ๆ 189 ประเทศ ได้ร่วมประชุม สูดยอดแห่งสหัสวรรษที่กรุงนิวยอร์กและให้คำรับรองปฏิญญาแห่งสหัสวรรษที่กำหนดวาระการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนและลดช่องว่างการพัฒนาให้เป็นจุดเริ่มต้นศตวรรษใหม่

ปรัชญาสำคัญของการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ คือ การยืนยันหลักการสากล เรื่องการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลางและการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน โดยเน้นในสาระสำคัญ ได้แก่

1. เสรีภาพ ชายและหญิงมีสิทธิที่จะใช้ชีวิตและเลี้ยงดูบุตรของตนอย่างมีศักดิ์ศรี ปลอดภัยจากความหวาดกลัวต่อความรุนแรง การกดขี่หรือความอยุติธรรม สิ่งประกันสิทธิที่ดีที่สุดคือ ธรรมนูญสากลที่มีความเป็นประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเจตน์จำนงของประชาชน
2. ความเท่าเทียมกัน พลเมืองและชาติทุกชาติจักต้องไม่ถูกปฏิเสธโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา ชายและหญิงจะต้องได้รับสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกัน

3. เอกภาพ การจัดการปัญหาและสิ่งท้าทายต่างๆ ในระดับโลกจะต้องมีการกระจายต้นทุนและภาระต่างๆ อย่างเป็นธรรม ผู้ที่ประสบความยากลำบากหรือได้รับผลประโยชน์น้อยที่สุดสมควรได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่ได้รับประโยชน์มากที่สุด

4. ชันดิธรรม มนุษย์ต่างต้องให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะแตกต่างกันหลากหลายเพียงใดในด้านความเชื่อ วัฒนธรรม และภาษา ความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นภายในสังคมหรือระหว่างสังคมต่างๆ มิใช่สิ่งที่ควรเกรงกลัวหรือปิดกั้น หากแต่ควรรักษาไว้ในฐานะที่เป็นสิ่งที่มีคุณค่าของความเป็นมนุษย์ชาติ ชันดิธรรมและการพุดจาทำความเข้าใจกันระหว่างอารยธรรมต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ควรได้รับการส่งเสริม

5. ความเคารพต่อธรรมชาติ ดำเนินตามหลักการพัฒนาแบบยั่งยืนในการจัดการความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติด้วยความรอบคอบ ด้วยวิธีทางนี้เท่านั้นที่จะสามารถรักษาความอุดมสมบูรณ์อันยิ่งใหญ่ซึ่งธรรมชาติให้แก่เราและคงเหลือไว้ให้คนรุ่นหลัง

6. ความรับผิดชอบร่วมกัน แบ่งปันความรับผิดชอบในการบริหารจัดการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก รวมทั้งการจัดการกับภัยคุกคามที่มีต่อสันติภาพและความมั่นคงร่วมกันระหว่างชาติต่าง ๆ ในโลกโดยอาศัยกลไกความร่วมมือพหุภาคี

2.2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การพัฒนาสตรีให้มีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องสำคัญ สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้ตระหนักความสำคัญเรื่องดังกล่าวจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไว้ในแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) และฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ดังนี้ (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. 2556, น. 34-42)

เป้าประสงค์

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย คนในสังคมมีการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ มีเจตคติที่เอื้อต่อการส่งเสริมบทบาทของหญิงชายในการร่วมพัฒนาประเทศ ทั้งหญิงและชายได้รับความเป็นธรรม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สตรีได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มพลังในตน และมีส่วนร่วมทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร และการปกครองอย่างเต็มที่ และเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหญิงชายให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย
2. เพื่อส่งเสริมและเปิด โอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
3. เพื่อให้สตรีได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสตรี

เป้าหมาย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว มีกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานด้านสตรี ไปสู่ความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย เมื่อสิ้นแผนพัฒนาสตรีฯ ฉบับที่ 10 ในปี 2554 ดังนี้

1. เด็ก เยาวชน รวมทั้งหญิงและชายทุกระดับวัย เคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ และความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย
2. สัดส่วนของสตรีในภาคการเมืองและการบริหารเพิ่มขึ้น
3. สตรีกลุ่มต่าง ๆ เข้าถึงบริการสุขภาพอนามัยมากขึ้น โดยเฉพาะบริการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์
4. อัตราการใช้ความรุนแรงต่อสตรีลดลง และสตรีที่ประสบปัญหาสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง
5. สตรีมีส่วนร่วมและรับผลประโยชน์จากเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและปรับเปลี่ยนเจตคติในสังคมไทย

ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์หลัก คือ การเสริมสร้างและปรับเปลี่ยนเจตคติในสังคมไทยโดยมียุทธศาสตร์ย่อย 5 ประเด็น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย
เพื่อให้เด็ก เยาวชน รวมทั้งหญิงและชายมีเจตคติบนพื้นฐานแนวทางของความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย อันจะนำไปสู่ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง และประเทศชาติพัฒนา โดยการสร้างพัฒนา เด็ก เยาวชนให้มีเจตคติค่านิยมเรื่องความเสมอภาค ให้ครอบครัวมีความเข้มแข็ง มีสัมพันธภาพที่ดีและบทบาทที่เหมาะสม ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา และสื่อในการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติที่ถูกต้องเหมาะสม และให้ผู้ทำงานด้านสื่อ มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องความ เสมอภาค เพื่อร่วมกันกำหนดกรอบ / หลักเกณฑ์ และความเหมาะสมการนำเสนอ ติดตาม เฝ้าระวัง สร้างกระแสและกระตุ้นให้ทุกส่วนระวังสื่อที่เป็นภัยและไม่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร เพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร รวมทั้งการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศ โดยการเสริมสร้างศักยภาพสตรีให้มีความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจ ปฏักจิตสำนึก อุดมการณ์ ค่านิยม จริยธรรม วัฒนธรรม ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิให้โอกาสและสนับสนุนสตรี เสริมสร้างสมรรถนะและความเข้าใจแก่หน่วยงานที่มี ความชำนาญด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเตรียมความพร้อม ให้คำแนะนำและถ่ายทอดประสบการณ์ และพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของสตรีทั้งการปรับปรุง / แก้ไขกฎหมาย / พระราชบัญญัติ การใช้มาตรการพิเศษชั่วคราว การรณรงค์ทางการเมือง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมสุขภาพและสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์สตรี เพื่อให้สตรีมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา โดยการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยสตรีในระบบปกติ จัดให้มีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม ป้องกันแก้ไขปัญหาโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดูแลสุขภาพะผู้สูงอายุ และสตรีกลุ่มที่นำห่วงใยเป็นพิเศษ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตและร่างกาย เพื่อให้สตรีดำรงชีวิตโดยปราศจากความหวาดกลัวต่อความรุนแรง และได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกาย โดยการเสริมสร้างสมรรถนะและความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ ประชาชน และหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ตลอดจนทิศทางเพศ เพิ่มเจ้าหน้าที่หญิงในกระบวนการยุติธรรม ทบพทวนขอบเขต ขั้นตอนการปฏิบัติงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศในทุกรูปแบบ ขยายพื้นที่และพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือ และพัฒนากลไก วิจัยความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสตรี เพื่อให้สตรีทุกคนได้รับโอกาสและการปฏิบัติอย่างเสมอภาคในการมีส่วนร่วมและรับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ได้รับสิทธิและการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมและมีหลักประกันทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างทั่วถึง โดยการเสริมสร้างศักยภาพสตรีให้มีภาวะผู้นำ ได้รับการศึกษาทั้งในและนอกระบบ พัฒนาฝีมือและทักษะใหม่ ๆ เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร พัฒนากลไกและโอกาสการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ มีบริการสินเชื่อเพื่อการลงทุน มีชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่น และทบทวน ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยมีรายละเอียดดังนี้

เป้าประสงค์

สตรีมีความมั่นใจ ความรู้ ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตย และมีส่วนicipationในการเข้าร่วมทางการเมือง การบริหาร และกระบวนการตัดสินใจในระดับต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมให้สตรีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองและการใช้ชีวิตภายใต้ระบอบประชาธิปไตยตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ มีความมั่นใจในการเข้าสู่ระบบการเมืองอย่างสง่างาม และสามารถที่จะแข่งขันทางการเมืองอย่างถูกต้องตามครรลองครองธรรม

2. รณรงค์และเสริมสร้างศักยภาพให้กลุ่มเป้าหมายสตรีทุกระดับตื่นตัวและเข้าร่วมทางการเมือง การบริหารและการตัดสินใจในระดับต่างๆ

เป้าหมาย

1. สัดส่วนของสตรีที่เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและการบริหารทุกระดับมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น

2. สัดส่วนของสตรีที่ได้รับการแต่งตั้งเข้าดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและคณะกรรมการ นโยบายทุกระดับ มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น

3. จำนวนเครือข่ายที่มีศักยภาพและความรู้ความเข้าใจในการเคลื่อนไหวและผลักดันนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาสตรี โดยเครือข่ายสตรีสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในระดับต่างๆ มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ และสร้างความพร้อมแก่สตรีทุกกลุ่มเป้าหมาย ในการสมัครแข่งขันเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการบริหารที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนา และสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อเพิ่มศักยภาพของสตรีไทยทุกกลุ่มเป้าหมายในการใช้สิทธิของพลเมืองและการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมือง ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

1.1 เตรียมความพร้อมและเสริมสร้างศักยภาพด้านภาวะผู้นำแก่สตรีทุกกลุ่มเป้าหมายที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งทุกระดับอย่างทั่วถึง

1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การแนะนำปรึกษาแก่สตรีที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร

1.3 จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตย ให้กับสตรีทุกกลุ่มเป้าหมายที่จะลงสู่สนามการเมือง และเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงานทางการเมืองแก่สตรีที่ได้รับเลือกตั้ง

2. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม จรรยาบรรณ และอุดมการณ์ ด้านจิตอาสาและจิตสาธารณะ แก่สตรีทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่การเป็นผู้นำ

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สตรีกลุ่มใหม่ๆ ทุกระดับได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการตัดสินใจในระดับต่างๆ ทั้งในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับประเทศ

2.2 เพิ่มสมรรถนะแก่สตรีที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร เกี่ยวกับกระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยคำนึงถึงประโยชน์ จริยธรรม จรรยาบรรณ และธรรมาภิบาล

2.3 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึก อุดมการณ์ ค่านิยม จริยธรรม วัฒนธรรมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาลแก่ผู้นำสตรีทุกระดับอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3. กระตุ้นความสนใจ ผนึก และสร้างความตระหนักแก่สังคมในการให้โอกาสและเลือกสตรีที่มีความสามารถเข้าเป็นผู้นำทางการเมือง การบริหาร และการตัดสินใจในระดับต่างๆ

3.1 สนับสนุนให้สตรีที่มีศักยภาพทุกระดับมี โอกาสเข้าร่วมเป็นผู้นำทางการเมือง การบริหาร และการตัดสินใจในระดับต่างๆ

3.2 ให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพแก่สตรีและผู้นำสตรีอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เกี่ยวกับความสำคัญของการมีสตรีที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการบริหารทุกระดับ

4. แสวงหาแนวร่วมทั้งจากภาคการเมือง การบริหาร และสื่อมวลชนในการสนับสนุนสตรีที่มีศักยภาพให้เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง

4.1 ผนึกให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พรรคการเมือง กลุ่มการเมืองท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจของสตรีในทางการเมืองและการบริหาร

4.2 สนับสนุนการดำเนินการขององค์กร ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคมที่มีความชำนาญด้านการพัฒนาภาวะผู้นำของสตรี การเตรียมความพร้อมสตรีเพื่อการเลือกตั้ง และการให้คำแนะนำในการปฏิบัติการกิจอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายหลังจากได้รับการเลือกตั้ง

4.3 เสริมสร้างการรวมพลังของแกนนำสตรีทุกกลุ่ม ทุกระดับเพื่อการขับเคลื่อนขบวนการทางพัฒนาสตรี และสนับสนุนสตรีที่มีความสามารถให้สามารถก้าวเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง การบริหารและการตัดสินใจอย่างสง่างาม

4.4 รมรณรงค์ให้พรรคการเมืองส่งเสริมให้สตรีได้รับตำแหน่งและเข้าร่วมงานทางการเมือง โดยเพิ่มจำนวนสตรีในตำแหน่งต่างๆ ภายในพรรค

5. แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและการบริหารของสตรี

5.1 รมรณรงค์และนำเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย พระราชบัญญัติในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการระดับชาติและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงสัดส่วนของคณะกรรมการสตรี

5.2 จัดมาตรการพิเศษเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในการเมืองการปกครองและการบริหาร เช่น การเพิ่มจำนวนสตรีในคณะกรรมการระดับนโยบายของชาติ และการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง การบริหารของสตรีในสัดส่วนที่เท่าเทียมกับบุรุษ เป็นต้น

2.2.3 อุปสรรคบทบาททางการเมืองของสตรี

มนตรี กรรพุมมาลัย (2545, น. 35-36) ได้อธิบายว่า ความพยายามของสตรีที่จะเข้าสู่การเมืองมักไม่ ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคสกัดกั้น 8 ประการด้วยกันคือ

1. ปัจจัยด้านการอบรมกล่อมเกลாதองสังคม ซึ่งได้สร้างแนวความคิดและอุดมการณ์ที่ยอมรับการใช้อำนาจบังคับ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดากับบุตร หรือระหว่างผู้นำกับผู้ใต้ปกครอง ดังนั้น ทฤษฎีนี้ จึงเชื่อว่าการมีลักษณะของ “ผู้นำ” และ “ผู้ปกครอง” ต้องมีการมีการใช้อำนาจและก้าวร้าว จึงเป็นบทบาทที่เหมาะสมกับบุรุษมากกว่าสตรีเพราะจะต้องใช้อำนาจครอบงำผู้อื่นด้วย สตรีจึงมักถูกกีดกันจากการเข้าสู่การเมือง

2. ปัจจัยด้านกายภาพ ทำให้เพศชายและหญิงมีสภาพร่างกายและจิตใจที่แตกต่างกัน ให้เพศหญิงถูกมองว่าอ่อนแอ ไม่เหมาะสมกับบทบาททางการเมือง ปัจจัยด้านกายภาพนี้ ได้รับการสานต่อด้วยการกำหนดบทบาทที่ต่างกันระหว่างหญิงชาย โดยผ่านทางระบบวัฒนธรรมของแต่ละสังคมด้วย

3. ปัจจัยด้านโครงสร้างของสังคม ซึ่งมีการจัดลักษณะของความสัมพันธ์ โดยได้มอบหมายให้เพศชายทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสอนของศาสนาคริสต์ที่ยกย่องเชิดชูและกำหนดให้ “บิดา” เป็นหัวหน้าครอบครัว และเป็นผู้นำทางสังคมด้วย สตรีจึงถูกกีดกันจากบทบาททางการเมือง จากโครงสร้างของระบบการเมืองที่ถูกครอบงำโดยเพศชายมาโดยตลอด

4. ปัจจัยด้านการลำดับชั้นทางสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดสถานภาพและบทบาททางการเมืองของสตรีด้วย ในระดับชั้นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็ชนชั้นสูง กลาง ต่ำ พบได้ว่าสตรีจะมีบทบาททางการเมืองน้อยกว่าชายในทุก ๆ ระดับยิ่งในระดับสูงด้วยแล้ว เนื่องจากมีจำนวนสตรีชั้นสูง ๆ ทางโครงสร้างทางสังคมน้อยมาก บทบาททางการเมืองจำต้องน้อยตามลงไปด้วย และส่วนใหญ่ ก็ มักจะมีการใช้ “บทบาทแฝง” โดยผ่านทางบิดาหรือสามีเป็นสำคัญ

5. ปัจจัยด้านครอบครัว และความรับผิดชอบในฐานะแม่ บ้านและมารดา ภาระหน้าที่ดังกล่าวได้ถูกมัดสตรีให้ต้องอยู่ กับความรับผิดชอบที่จำเจอยู่ ภายในครัวเรือนและเป็นงานที่ไร้เกียรติและศักดิ์ศรีและไม่ ได้รับค่าจ้างตอบแทนทำให้ขาดโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้เพื่อเพิ่มเติมทักษะด้านอาชีพหรือประสบการณ์หรือแม้กระทั่ง โอกาสที่จะประกอบอาชีพเพื่อแสวงหารายได้ของตนอื่นจะช่วยสร้างให้เกิดอำนาจต่อรองและโอกาสที่จะได้สร้างพื้นฐานยอมรับทางการเมือง

6. ปัจจัยด้านกฎหมายและข้อบังคับทางสังคม ที่ก่อให้เกิดความเลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ ทั้งในด้านสถานภาพ การประกอบอาชีพ และ โอกาสการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

7. ปัจจัยด้านความเชื่อทางศาสนาและแง่ คิดทางมานุษยวิทยา ในสังคมต่าง ๆ นั้น สตรีมักจะเสียเปรียบที่ จะเข้ามามีบทบาทในสังคมเท่าเทียมบุรุษ โดยเฉพาะในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองและการใช้อำนาจ เนื่องจากได้มีความเชื่อได้เผยแพร่ โดยอ้างคำสั่งสอนทางศาสนาที่กำหนดให้สตรีมีสถานภาพต่ำต้อยและต้อยกว่าบุรุษ

8. ปัจจัยด้านระบบค่านิยม และความเชื่อด้านจิตวิทยา ที่เชื่อว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์สูง ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ จึงไม่ เหมาะสมที่จะ เข้ามามีบทบาทในการใช้อำนาจทางการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับประโยชน์สุขส่วนใหญ่ ของสมาชิกในสังคม นอกจากนี้การที่สตรีดำเนินชีวิตโดยยอมรับสภาพของ “ชนกลุ่มน้อย” แม้ว่าในเชิงปริมาณแล้วจะมีจำนวนเท่าเทียมกันหรือมากกว่าบุรุษ ทำให้ได้รับการปฏิบัติที่ไม่ เท่าเทียมกันและขาดโอกาสเสมอภาคในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

สรุป จากการศึกษา พบว่า สถานภาพทางเพศ เปนปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการยอมรับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี อีกทั้งตัวสตรีเองก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย ทั้งนี้เพราะสตรีได้รับการอบรมสั่งสอนผ่านกระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมให้ยอมรับในสถานภาพและบทบาทที่ด้อยกว่าชาย ยอมให้ผู้ชายเป็นผู้นำซึ่งมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเกิดเป็นความเคยชิน ทำให้สตรีไม่มีความกระตือรือร้นและสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยคิดว่าเป็นเรื่องของผู้ชาย ผู้หญิงมีหน้าที่เฉพาะในครัวเรือนเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย สถานภาพทางเพศของสตรีตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาในไม่มีความเท่า

เทียบกับบุรุษด้วย แนวคิดบริบททางวัฒนธรรมที่ หล่อหลอมและมีอิทธิพลต่อเพศวิถี และเพศสถานะของสตรีที่ก่อให้เกิดความแตกต่างทางเพศที่มากกว่าทางสรีระธรรมชาติหรือชีววิทยา ไม่ว่าจะในทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม แต่ความเปลี่ยนแปลงในทางการเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ การเมืองและสังคม นับตั้งแต่ การพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความทันสมัย การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย และระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรี ก็มีผลให้สถานภาพของสตรีรวมทั้งบทบาทของสตรีมีความเปลี่ยนแปลงไปในด้านที่มีความเสมอภาคกับบุรุษมากขึ้น โดยเฉพาะสตรีกับการเมืองแม้ว่าจะยังมีความเหลื่อมล้ำในบางเรื่อง เช่น การมีบทบาทและสัดส่วนของสตรีในด้านการเมืองยังน้อยอยู่มากก็ตาม ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของทุก ๆ ฝ่ายที่จะต้องสร้างความตระหนักรับรู้ของสังคมให้เห็นถึงความสำคัญและศักยภาพของสตรี

2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด

องค์การบริหารส่วนตำบลเริ่มจากการเป็นสภาตำบล โดยได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/249 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน เพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้าร่วมกันบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่เป็นประโยชน์แก่ท้องที่และราษฎรเป็นส่วนร่วมอันเป็นทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วยวิธีจัดให้สภาตำบลและคณะกรรมการตำบลขึ้น (กรมการปกครอง. 2543, น. 10) วันที่ 1 มีนาคม 2509 กระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่ง 275/2509 เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่2) ขึ้น โดยรวมคณะกรรมการตำบลและสภาตำบลเข้าเป็นองค์กรเดียวกันแบบการปกครองของสุขาภิบาล ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณียิ่งขึ้นและให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาเมืองในระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่เริ่มจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 และมีการปรับปรุงแก้ไขโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2511 (ฉบับที่ 2) อบต. มีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งตำบลในส่วนที่อยู่นอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล โดยมีหน้าที่สร้างความเจริญให้กับพื้นที่เช่นเดียวกับเทศบาลและสุขาภิบาล อบต. เป็นนิติบุคคล มีงบประมาณ ทรัพย์สินและเจ้าหน้าที่ของตนเอง มีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดเป็นของตนเอง และมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตพื้นที่ของตนโดยอิสระ ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ให้ยุบเลิก อบต. ทั้งหมดที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายข้างต้น และให้โอนทรัพย์สิน หนี้สิน และสิทธิต่าง ๆ ของ อบต. ไปเป็นของจังหวัดที่ตำบลนั้นอยู่ในท้องที่ และได้มีการจัดระเบียบ

บริหารของตำบลโดยให้มีสภาตำบล แต่ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำหน้าที่ช่วยเหลือกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ชนบทจึงหมดไปตั้งแต่บัดนั้น (พงศ์สัทพ์ ศรีสมทรัพย์, 2550, น. 71)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ (พงศ์สัทพ์ ศรีสมทรัพย์, 2550, น. 72)

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิก อบต. อำนาจหน้าที่ของ อบต. เป็นต้น ซึ่งในที่นี้จะนำเสนอให้เห็นทั้งโครงสร้าง อบต. ตามกฎหมายเดิมและในส่วนที่เป็น อบต. ที่ได้รับการแก้ไขใหม่พร้อม ๆ กันไป พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ แก้ไขชื่อเรียกบุคคล และคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากประชาชนโดยตรงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

กรมการปกครอง ได้กำหนดหลักการกระจายอำนาจสู่องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (กรมการปกครอง, 2543, น. 15)

1. องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งอำนาจในการทำนิติกรรมและสัญญาทางกฎหมายได้เองโดยไม่ต้องผ่านทางราชการเหมือนในอดีตให้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีความคล่องตัวในการดำเนินงานบริหารตำบล ให้มีความเจริญก้าวหน้า และตรงต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลได้

2. คณะกรรมการและผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนเกือบทั้งหมดกล่าวคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของราษฎรหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญมาตรา 198 ซึ่งกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งเป็นหลักนอกจากนี้ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีที่มาจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเลือก กันมาอีกด้วย

3. อำนาจอิสระของผู้บริหารมีขอบเขตหน้าที่ และมีกิจกรรมมากขึ้นจากเดิมที่กำหนด ไว้ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 และยังมีอำนาจในพื้นที่ตำบลเพิ่มขึ้นโดยที่หากหน่วยราชการ ที่ดำเนินการใดๆที่เป็นประโยชน์ในตำบล จะต้องแจ้งองค์การบริหารส่วนตำบลทราบเสียก่อน

4. อำนาจทางการคลังองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดเก็บภาษีได้เหมือนกับ หน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น เทศบาล และสุขาภิบาล เป็นต้น อาทิเช่นรายได้จากภาษี บำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อันเกิดจากการฆ่าสัตว์ และยังสามารถจัดสรรภาษีโดยตรงจากหน่วยราชการที่เก็บภาษีในเขตตำบลนั้นจากภาษีประเภท ต่างๆ เช่น ค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนภาษีมูลค่าเพิ่มธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น

สรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อนถึงความพยายามของรัฐบาลที่จะกระจาย อำนาจลงหน่วยบริหารระดับตำบล ซึ่งส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นจุดเริ่มต้นของ การกระจายอำนาจบริหารการปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล และประชาชนได้รับ ประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านพัฒนาตำบลซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการ ของประชาชนโดยแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมแนวคิดและกระแสประชาธิปไตยใน สังคมปัจจุบันที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกบริหารตำบลจะมีมากขึ้น โดยผ่านผู้แทน ของตนเองในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งนี้เป็นที่เชื่อได้ว่าความเจริญและการพัฒนาทิศทางที่ ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล จะส่งผลให้เกิดความเจริญและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมโดยภาพรวมของประเทศต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างจัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2539 เป็น อบต. ขนาดเล็ก และประกาศปรับขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น ขนาดกลาง เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2551 ตามมติคณะกรรมการพนักงานองค์การบริหารส่วน ตำบลจังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งที่ 5/2551 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2552 องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง ตั้งอยู่บ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 11 ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตำบลศรีสว่าง มีเนื้อที่ 100.39 ตารางกิโลเมตร หรือ 62,743.75 ไร่

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอโพนทราย 12 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับเขต อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับเขตตำบลโพนทราย อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับเขตตำบลท่าหาดยาว, ตำบลยางคำ, ตำบลสามขา อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศตำบลศรีสว่าง จะเป็นที่ราบทุ่งนาโล่ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทุ่งกุลาร้องไห้ ประชากรส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงสัตว์เพื่อทำงานในนาข้าว เช่น โค กระบือ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินเหนียวปนทราย มีแหล่งน้ำสำคัญ ได้แก่ ลำน้ำเสียว กุดจาง หนองคู หนองใหญ่ และหนองน้ำธรรมชาติอยู่ทั่วทั้งตำบล

ลักษณะภูมิอากาศ แบ่งเป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึง กลางเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ถึง กลางเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคม ถึง กลางเดือนกุมภาพันธ์

อุณหภูมิ เฉลี่ยแล้วทั้งปี ประมาณ 30 - 40 องศา

การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การปกครองและประชากร

ในเขตตำบลศรีสว่าง มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 15 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อ - สกุล กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
1	บ้านโพนควน	นายสมคิด สุวรรณพันธ์
2	บ้านสะแบงตาก	นายสมบัติ จันทร์ทุม
3	บ้านคอนขาม	นายสมพงษ์ มณีวรรณ
4	บ้านสว่าง	นายทวี แก่นคำ
5	บ้านดงหมากไฟ	นายบุญนาถร์ คำสงค์
6	บ้านหัวดง	นายเพชรศักดิ์ บังแสง
7	บ้านโนนเจริญ	นายคำภู พันธุ์ภูงา
8	บ้านโนนพะยอม	นายสุเทพ หอมหงษ์

(ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อ - สกุล กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
9	บ้านโนนสะอาด	นายบุญทัน คงเย็น
10	บ้านศรีสว่าง	นายยิ้ม ศรีแสงสว่าง
11	บ้านบ่อแก้ว	นายประสวน เหมือนมาลา
12	บ้านหัวดง	นายสุพล เฟื่องพันธ์
13	บ้านทุ่งสระแก	นายบัวทอง ดิศจม
14	บ้านโพนนางาม	นายทวี นันโท (กำนัน)
15	บ้านแสงสว่าง	นางสาวทัศนีย์ สมภูถ

3. ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 7,562 คน แยกเป็น ชาย 3,772 คน หญิง 3,790 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 76 คน/ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2.1

ข้อมูลประชากร จำนวนครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 8 มีนาคม 2559)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านโพนควน	244	261	505	114
2	บ้านสะแบงตาก	142	137	279	62
3	บ้านดอนขาม	300	298	598	133
4	บ้านสว่าง	333	315	648	131
5	บ้านดงหมากไฟ	361	358	719	131
6	บ้านหัวดง	280	259	539	121
7	บ้านโนนเจริญ	260	271	531	119
8	บ้านโนนพะยอม	102	95	197	37
9	บ้านโนนสะอาด	184	191	395	74
10	บ้านศรีสว่าง	359	367	726	171
11	บ้านบ่อแก้ว	288	279	567	121
12	บ้านหัวดง	319	336	655	134

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
13	บ้านทุ่งสระแก	152	155	307	61
14	บ้านโพนนางาม	266	278	544	123
15	บ้านแสงสว่าง	182	190	372	80
	รวม	3,772	3,790	7,562	1,612

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก แหล่งข้อมูล : สำนักงานทะเบียน อำเภอโพธิ์ทราย (2559)

4. อาชีพ

4.1 การเกษตรเป็นอาชีพหลัก เป็นอาชีพของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งได้แก่ การทำนาทำไร่ และปลูกพืชผัก พืชผลทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

4.1.1 ข้าว 27,143 ไร่

4.1.2 ทำสวน 848 ไร่

4.1.3 ยูกาลิปัตส, มะพร้าว และอื่นๆ 5,520 ไร่

มีพื้นที่การเกษตรทั้งสิ้น 33,511 ไร่

4.2 การปลูกล้วย ส่วนมากเลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหารและเป็นอาชีพเสริมของครอบครัว ซึ่งได้แก่

4.2.1 ไร่พื้นเมือง

4.2.2 เป็ด

4.2.3 โค

4.2.4 กระบือ

4.2.5 สุกร

4.2.6 เลี้ยงปลาในกระชัง

4.3 การประมง ในพื้นที่ตำบลศรีสว่าง ยังไม่มีเกษตรกรรายใหญ่ที่ผลิตลูกปลาจำหน่าย และเลี้ยงปลาเป็นอาชีพ ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค และจำหน่ายบ้าง ส่วนมากจำหน่ายในท้องถิ่น โดยทำบ่อเลี้ยงปลาในที่นา

4.4 อาชีพเสริมของครอบครัว

4.4.1 เลี้ยงจิ้งหรีด

4.4.2 เลี้ยงกบ

4.4.4 เลี้ยงไหม

4.4.5 ทอเส้นจากคั่นกก

5. การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา	3 แห่ง
โรงเรียนขยายโอกาส	3 แห่ง
โรงเรียนมัธยมศึกษา	- แห่ง
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	15 แห่ง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3 แห่ง
ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	1 แห่ง

6. สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างจำนวน 7 วัด ไม่มีประชาชนที่นับถือศาสนาอื่น จึงไม่มีความขัดแย้งทางศาสนาแต่อย่างใด

สำหรับขนบธรรมเนียมประเพณี ยังยึดมั่นขนบธรรมเนียมแต่โบราณ มีการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมเก่าแก่เป็นอย่างดี ประเภทของวัด จำแนกได้ ดังนี้

วัด	7 แห่ง
ที่พักสงฆ์	2 แห่ง (บ้านสว่าง และบ้านโนนเจริญ)
สำนักสงฆ์	1 แห่ง (บ้านโนนพะยอม)

7. สาธารณสุข

ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน (ชุมชน)	15 แห่ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	2 แห่ง (บ้านสว่าง และบ้านโพนดวน)

8. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ศูนย์บรรเทาและป้องกันสาธารณภัย	1 แห่ง
--------------------------------	--------

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

วัชรภรณ์ เอี่ยมสะอาด (2538, น. 78) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง การเป็น

สมาชิกกลุ่มกิจกรรม สิ่งจูงใจในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม การติดต่อผู้นำชุมชน การได้รับการฝึกอบรม หรือการศึกษาเพิ่มเติม รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การมีตำแหน่งในชุมชน ความเข้าใจในงานของสตรี ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน

อุทัยรัตน์ กากิ่ง (2543, น. 187) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่า ประชาชนเพศหญิง อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลพระสมุทรเจดีย์ทุกองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือพรรคการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ในทุกองค์ประกอบเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง รายได้มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลมีความสัมพันธ์กับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สินธุ์ มุ่งดี (2545, น. ๙-๑) ศึกษาเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นใน เขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนร่วมในการ ปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ ซึ่ง การศึกษา รายได้ อาชีพ ประสบการณ์การ เป็นผู้นำ การ เป็นสมาชิกกลุ่มและการฝึกอบรม เป็นปัจจัยสนับสนุนสตรีในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่น

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ และชนาธิป บุญย์เกตุ (2546, น. 4 - 5) ศึกษาเรื่อง สตรีกับบทบาท ในการเข้าร่วมองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : บริบททางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิก อบต. หญิงที่ได้รับเลือกเข้ามาทำงานในอบต. ได้รับมอบหมายให้ รับผิดชอบงานทั่ว ๆ ไป ไม่ค่อยมีบทบาทความสำคัญมากนัก ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ได้รับ ผิดชอบงานที่เกี่ยวกับการบริหารและการตัดสินใจบ้าง ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผิดชอบงาน ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารนั้น มักจะเป็นบุคคลที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อชุมชน มาก่อน เป็นที่รู้จักและยอมรับของชุมชนมาก่อน จึงจะเป็นที่ยอมรับของสมาชิก อบต. ที่เป็นผู้ชาย ด้วย

ประมวล นาดัน (2547, น. 78) ได้ทำการศึกษาบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วม ทางการเมืองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า สตรีในส่วนปกครองท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ มีบทบาท ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับดี อันเป็นผลมาจากที่รับธรรมเนียมปฏิบัติ แห่งราชอาณาจักรไทย 2540 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ทุก

ขั้นตอน และการได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ทำให้ประชาชนต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมืองมากขึ้น อีกทั้งกระแสการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของสตรี ประกอบกับการที่รัฐบาลเห็นความสำคัญของสตรีที่จะเป็นพลังในการพัฒนาตั้งแต่ระดับรากหญ้า จนถึงระดับประเทศ โดยเฉพาะในการปกครองระดับท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ทั้งชายและหญิง ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

ปิยะฉัตร พึ่งเกียรติศรีศรี (2547, น. 79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดปัตตานีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สันติ สันทัก (2547, น. 79) ได้ศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า บทบาททางการเมืองของสตรีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สตรีที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกันมีบทบาททางการเมืองไม่แตกต่างกัน

สกาวเดือน เวชสัมพันธ์ (2549, น. 62) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในแขวงเมืองราย เทศบาลนครเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า สตรีในแขวงเมืองรายส่วนใหญ่ มีความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับเรื่องการเลือกตั้งถูกกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคนไทย แต่ไม่ทราบว่าการยุบस्थานั้นเป็นอำนาจของใคร และโดยภาพรวมสตรีในแขวง เมืองรายมีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง ความคิดทางการเมืองในขณะนี้ คือเห็นว่านักการเมืองชอบทะเลาะเบาะแว้งกันโดยไม่ สนใจถึงผลเสียประเทศ แต่ก็เชื่อว่าการเมืองของไทยมีแนวโน้มจะดีขึ้นในอนาคต สตรีในแขวงเมืองรายมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับประจำถึงค่อนข้างบ่อยกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การพูดคุยการเมืองและการชักชวนบุคคลอื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่ภาพรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในแขวงเมืองรายอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยผลการวิเคราะห์ปัจจัยในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่าเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่อระบบการเมืองและความต้องการสนับสนุน และส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง สรุปได้ว่าสตรีในแขวงเมืองรายมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าสูงกว่าการมีส่วนร่วม

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2551, น. 82) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการรวมกลุ่ม ผลประโยชน์ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ และด้านการแสดงความ

คิดเห็นต่อสาธารณะ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจำแนกตาม อายุ พบว่าไม่แตกต่างกัน แต่จำแนกตามการศึกษาและอาชีพ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปนัดดา โศคนุช (2551, น. 71) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแกว อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนยอมรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในระดับสูง บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสภา อบต.สตรี กับ อบต.ชาย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งการทำหน้าที่ในบางด้านสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็สามารถทำงานได้ดีกว่า และสามารถทำงานสอดคล้องกับทุก ฝ่ายได้เป็นอย่างดี

สัมพันธ์ ภูมมาลา (2552, น. 89) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า

1. บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี พบว่าในภาพรวมแล้วกลุ่มสตรีมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการติดตาม ตรวจสอบ แม้กลุ่มสตรีส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างดี

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรี พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ประการ คือ ปัจจัยด้านอาชีพ พบว่าระดับความสนใจทางการเมืองมีน้อย เนื่องจากประชาชนที่อาศัยในเขตอำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทั้งในและต่างอำเภอ แบบไปเช้าเย็นกลับรวมถึงการไปค้างคืน ทำให้ระดับความสนใจและการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมีน้อยตามมาปัจจัยด้านรายได้ เนื่องจากประชาชนในเขตอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมีฐานะทางการเงินค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประชาชนในเขตอำเภอเมืองดังนั้นประชาชนจึงให้ความสำคัญกับการแสวงหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพมากกว่า และปัจจัยด้านสังคมเนื่องจากการจะเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองระดับท้องถิ่นนั้น โดยมากยังมีการยึดติดกับเพศ ทั้งสืบเนื่องจากการเป็นสังคมแบบเดินค่อนข้างมาก คือการให้การยอมรับนับถือเพศชายมากกว่าเพศหญิง ทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมีน้อยตามมา

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Nie , Powell and Prewitt (1969, p. 245 อ้างถึงใน สัมพันธ์ ภูมมาลา. 2552, น. 91) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างสังคมกับการเข้าร่วมทางการเมือง 5 ประเทศ ได้แก่ อังกฤษสหรัฐอเมริกา เยอรมัน อิตาลีและเม็กซิโก ซึ่งการมีส่วน

ร่วมทางการเมือง 4 ด้าน ประกอบด้วย การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียง การมีกิจกรรมในชุมชน และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า บุคคลมีฐานะทางสังคมดี อันสืบเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจ จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชนชั้นอื่น ๆ และมีแนวโน้มจะเข้าเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ สูงกว่าชนชั้นอื่นและสมาชิกปฏิบัติการขององค์กรมีแนวโน้มจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรใด

Peters and Kinder (1982, อ้างถึงใน สัมพันธ์ ภูมมาลา, 2552, น. 91) ได้วิจัยเกี่ยวกับบทบาทผู้หญิงกับการเมือง ซึ่งพบว่าผู้หญิงมักได้รับการสนับสนุนในทางการเมืองน้อยกว่าชาย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมองผู้หญิงอ่อนแอกว่าผู้ชาย นั่นคือเหตุผลว่าทำไมในอดีตผู้หญิงได้รับผลตอบแทนจากการใช้จ่ายไปในการหาเสียงน้อยกว่าผู้ชายด้วย เมื่อพูดถึงผู้หญิงมักมีการรายงานเรื่องรูปร่าง ความสวยงาม ขณะที่ผู้ชายมักได้รับการกล่าวถึงในเรื่องความสามารถ คุณสมบัติ ผู้หญิงในชีวิตการเมืองมักถูกจัดวางในมาตรฐานของพฤติกรรมต่างระดับกับชาย ตัวอย่างเช่น ผู้หญิงที่พูดจาฉะฉาน เร็วและเสียงดัง จะดูเป็นคนก้าวร้าว ขณะที่ผู้ชายที่มีลักษณะเช่นนี้จะถูกมองว่าเป็นคนตรงไปตรงมาแทน

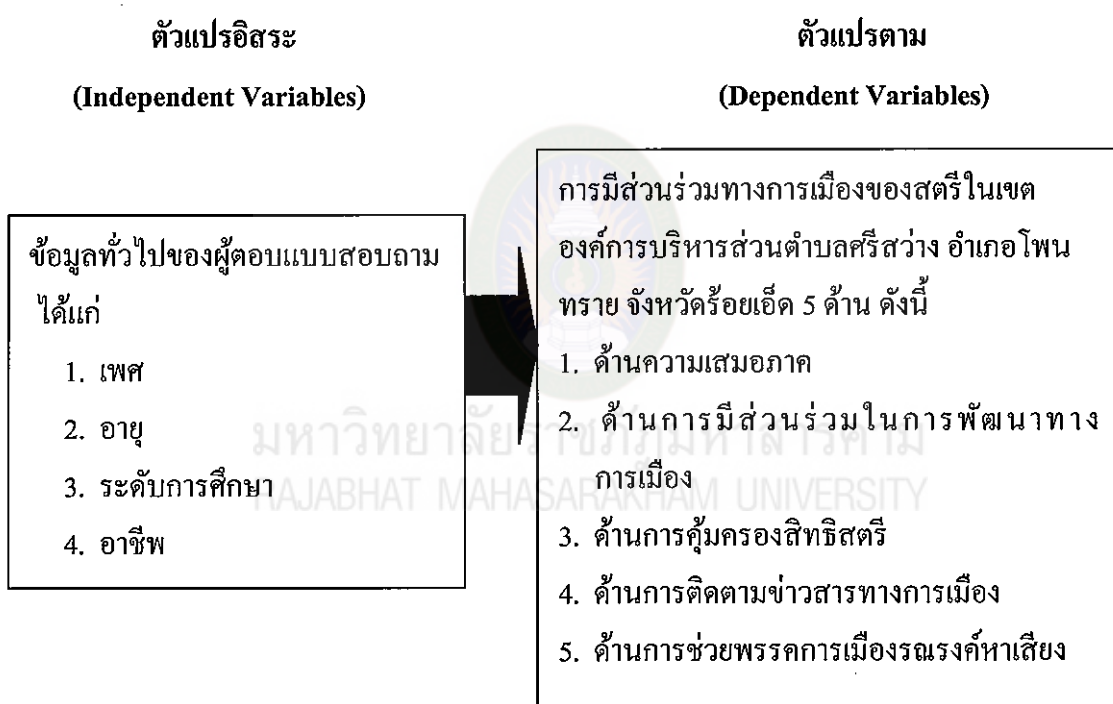
Rosenstone and Hanson (1993, Carroll. 1994, อ้างถึงใน สัมพันธ์ ภูมมาลา, 2552, น. 91) ได้วิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง พบว่าในอดีตผู้หญิงมักไม่มีส่วนในเรื่องของการเมือง และไม่ได้รับการพัฒนาให้เพิ่มทักษะ ไม่มีประสบการณ์และมีการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานชาย ผู้หญิงยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของการเมืองน้อยกว่าชาย ดังนั้นเมื่อผู้หญิงลงสมัครรับเลือกตั้งจะมีประชาชนเพียงส่วนน้อยที่คิดว่าผู้หญิงคนนั้น มีความสามารถสูง ในอดีตอาชีพของผู้หญิงมักไม่ส่งผล หรือมีส่วนช่วยผลักดันให้ผู้หญิงมีความสัมพันธ์กับสังคมเท่าที่ควร ตลอดจนการจะมีผู้ใหญ่ที่จะช่วยหาทุนสนับสนุนได้ก็ค่อนข้างน้อยกว่าชาย ในอดีตผู้หญิงก็ค่อนข้างพบกับความยากลำบากในเรื่องการทำงานทางการเมือง

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สถานภาพทางเพศ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่มีผลต่อความคิดเห็นของชุมชนในการยอมรับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี อีกทั้งตัวสตรีเองก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย ทั้งนี้เพราะสตรีได้รับการอบรมสั่งสอน ผ่านกระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมให้ยอมรับในสถานภาพและบทบาทที่ค้อยกว่าผู้ชาย ยอมให้ผู้ชายเป็นผู้นำ ซึ่งมีการปฏิบัติสืบต่อกันมา จนเกิดเป็นความเคยชินทำให้สตรีไม่มีความกระตือรือร้นและสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยคิดว่าเป็นเรื่องของผู้ชาย ผู้หญิงมีหน้าที่เฉพาะในครัวเรือนเท่านั้น ดังนั้น จึง เป็นหน้าที่ของทุก ๆ ฝ่ายที่จะต้องสร้างความตระหนักรับรู้ของสังคมให้เห็นถึงความสำคัญและศักยภาพของสตรี และจากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมานั้น เมื่อนำมาประกอบการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

สตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษายทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ทางการเมืองเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์

2.5 กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้ศึกษากำหนดกรอบแนวคิดการในศึกษา บูรณาการจากแนวคิดของ สุพจน์ บุญวิเศษ (2551, น. 40-42) และ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2554, น. 27)

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5,786 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง, 2559, น. 5)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด และมีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 375 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro (1973, p. 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น กำหนดที่ร้อยละ .05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} &= \frac{5,786}{1 + (5,786 \times .05)^2} \\ &= \frac{5,786}{1 + (5,786 \times .0025)} \end{aligned}$$

$$n = 374.13 \text{ คน}$$

เพื่อให้ได้จำนวนเต็ม ผู้ศึกษาจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 375 คน

3.1.3 การสุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษากำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างตามลำดับ ดังนี้

3.1.3.1 สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 15 หมู่บ้าน และเทียบสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้บัญญัติไตรยางศ์ตามสูตรดังนี้

$$\text{สูตรคำนวณสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$\text{เช่น ขนาดกลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 1} = \frac{375 \times 402}{5,786}$$

$$= 26$$

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านโพนดวน	402	26
2	บ้านสะแบงตาก	203	13
3	บ้านคอนขาม	452	29
4	บ้านสว่าง	524	34
5	บ้านดงหมากไฟ	542	35
6	บ้านหัวดง	423	28
7	บ้านโนนเจริญ	402	26
8	บ้านโนนพยอม	150	10
9	บ้านโนนสะอาด	293	19
10	บ้านศรีสว่าง	562	36
11	บ้านบ่อแก้ว	423	28
12	บ้านหัวดง	471	31
13	บ้านทุ่งสระแก	236	15
14	บ้านโพนนางาม	420	27
15	บ้านแสงสว่าง	283	18
รวม		5,786	375

3.1.3.2 สุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการนำสลากรายชื่อประชากรแต่ละหมู่บ้านใส่กล่อง แล้วหยิบขึ้นที่ละใบและจดบันทึกไว้ แล้วนำสลากลงในกล่องอีก เพื่อให้ทุกชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน แล้วจึงหยิบขึ้นใหม่ที่ละใบ จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกหมู่บ้าน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 29 ข้อ ทั้งหมด 5 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษากำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

3.2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2.2.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข และเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

3.2.3 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.2.3.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา ภาษา และการวัดผลประเมิณผล กับวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยวิธีการ IOC (Index Of Item - Objective Congruence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 100) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
	ΣR	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2.3.2 ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

1) สิบเอกกฤษณ์ เหมือคนอก วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคล องค์กรบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) นายพุลสิทธิ์ สิงห์พันธ์ วุฒิการศึกษา ค.ม. สาขาภาษาไทย ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยนานาชาติการพิเศษ โรงเรียนทรายทองวิทยา อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3) นางสุภาวดี ไชโย วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการประเมิน และวัดผลการศึกษา ตำแหน่งครู วิทยาลัยนานาชาติการพิเศษ โรงเรียนทรายทองวิทยา อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล

3.2.3.3 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 และสูงกว่า ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 99)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้ศึกษากำหนดให้มีผู้ช่วยผู้ศึกษา 3 คน โดยแบ่งเป็น 5 หมู่บ้าน ต่อ 1 คน โดยผู้ศึกษาชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินการ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

3.4.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

3.4.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อโดยกำหนดคะแนน ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น. 100)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก กำหนดให้ 4 คะแนน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปพร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (รังสรรค์ สิงหเลิศ, 2551, น. 186)

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.3 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใช้ t-test สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA : F- test) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 119) กรณีที่พบความแตกต่างใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe')

3.5.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนออภิปรายเชิงพรรณนา (Descriptive)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอนาทม จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองเฉลี่ย (Sum of Squares)
df	แทน	ค่าที่ระดับความเป็นอิสระของการผันแปร (Degree of Freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean of Squares)
t	แทน	สถิติทดสอบนัยสำคัญ ของตัวแปรอิสระ 2 ตัว
F	แทน	สถิติทดสอบนัยสำคัญความแปรปรวนของตัวแปรอิสระ 3 ตัว
Sig.	แทน	ค่าสำคัญทางสถิติทดสอบ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำเสนอขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 4.1

ข้อมูลทั่วไป จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	126	33.60
1.2 หญิง	249	66.40
รวม	375	100.00
2. อายุ		
2.1 18-30ปี	50	13.30
2.2 31-50 ปี	207	55.20
2.3 51 ปีขึ้นไป	118	31.50
รวม	375	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	197	52.50
3.2 มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	141	37.60
3.3 อนุปริญญา/ ปวส. และสูงกว่า	37	9.90

(ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	375	100.00
4. อาชีพ		
4.1 เกษตรกรรม / รับจ้างทั่วไป	299	79.70
4.2 รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	26	7.00
4.3 ค้าขาย / ประกอบอาชีพส่วนตัว	50	13.30
รวม	375	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏ ดังนี้

1. จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 66.40 และเป็นเพศชาย จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60

2. จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่อายุ 31-50 ปี จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 รองลงมาอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 และอายุ 18-30 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30

3. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า 141 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 และระดับอนุปริญญา / ปวส. และสูงกว่า จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90

4. จำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม / รับจ้างทั่วไป จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 79.70 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย / ประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 และประกอบอาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านความเสมอภาค	2.94	0.69	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	3.19	0.68	ปานกลาง
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	2.93	0.77	ปานกลาง

(ต่อ)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.23	0.60	ปานกลาง
5. ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	2.14	0.90	น้อย
รวม	2.88	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.88$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.23$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.19$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=2.94$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=2.93$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.14$)

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านความเสมอภาค โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านความเสมอภาค	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองอย่างเสมอภาค	3.17	0.92	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีมีความเสมอภาคทางกฎหมาย	3.17	0.89	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเสมอภาค	2.95	0.83	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมรณรงค์ให้สตรีเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเสมอภาค	2.84	0.90	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีระดมทุนให้พรรคการเมืองอย่างเสมอภาค	2.69	0.92	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอย่างเสมอภาค	2.85	0.95	ปานกลาง
รวม	2.94	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านความเสมอภาคโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.94$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้การมีส่วนร่วมในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองอย่างเสมอภาค ($\bar{X}=3.17$) การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีมีความเสมอภาคทางกฎหมาย ($\bar{X}=3.17$) การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเสมอภาค ($\bar{X}=2.95$) การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอย่างเสมอภาค ($\bar{X}=2.85$) มีส่วนร่วมรณรงค์ให้สตรีเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเสมอภาค ($\bar{X}=2.84$) และการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีระดมทุนให้พรรคการเมืองอย่างเสมอภาค ($\bar{X}=2.69$)

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเมืองท้องถิ่น	3.20	0.89	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง	3.25	0.98	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างศักยภาพทางการเมืองของสตรี	3.13	0.92	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาวะผู้นำของสตรี	3.18	0.96	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย	3.19	0.88	ปานกลาง
รวม	3.19	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.19$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง ($\bar{X}=3.25$) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X}=3.20$) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.19$) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาวะผู้นำของสตรี ($\bar{X}=3.18$) และ การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างศักยภาพทางการเมืองของสตรี ($\bar{X}=3.13$)

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีดำรงชีวิตโดยปราศจากความหวาดกลัวต่อความรุนแรง	2.99	0.80	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกายของสตรี	3.02	0.91	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิของสตรี	2.93	0.94	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้เพิ่มเจ้าหน้าที่ที่เป็นสตรีในกระบวนการยุติธรรม	2.85	0.88	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์คุ้มครองสิทธิสตรีต่อการถูกคุกคามทางเพศ	2.89	0.95	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือสตรี	2.92	0.95	ปานกลาง
รวม	2.93	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.93$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้การมีส่วนร่วมในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกายของสตรี ($\bar{X}=3.02$) การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีดำรงชีวิตโดยปราศจากความหวาดกลัวต่อความรุนแรง ($\bar{X}=2.99$) การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิของสตรี ($\bar{X}=2.93$) การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือสตรี ($\bar{X}=2.92$) การมีส่วนร่วมในการรณรงค์

คุ้มครองสิทธิสตรีต่อการถูกคุกคามทางเพศ ($\bar{X}=2.89$) และการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้เพิ่มเจ้าหน้าที่ที่เป็นสตรีในกระบวนการยุติธรรม ($\bar{X}=2.85$)

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การติดตามข่าวสารทางการเมืองทางโทรทัศน์เป็นประจำ	3.66	0.95	มาก
2. การติดตามข่าวสารทางการเมืองทางวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำ	3.35	0.99	ปานกลาง
3. การติดตามข่าวสารทางการเมืองทางหนังสือพิมพ์เป็นประจำ	3.24	0.87	ปานกลาง
4. การติดตามการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน	3.15	0.76	ปานกลาง
5. การติดตามข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มการเมือง	3.12	0.81	ปานกลาง
6. การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับผลงานของนักการเมือง	2.89	0.82	ปานกลาง
รวม	3.23	0.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้การติดตามข่าวสารทางการเมืองทางโทรทัศน์เป็นประจำ ($\bar{X}=3.66$) การติดตามข่าวสารทางการเมืองทางวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำ ($\bar{X}=3.35$) การติดตามข่าวสารทางการเมืองทางหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ($\bar{X}=3.24$) การติดตามการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน ($\bar{X}=3.15$) การติดตามข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มการเมือง ($\bar{X}=3.12$) และการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับผลงานของนักการเมือง ($\bar{X}=2.89$)

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการช่วยพรรคการเมืองประชาสัมพันธ์การรณรงค์หาเสียง	2.44	0.94	น้อย
2. การมีส่วนร่วมในการช่วยคิดแผนปัญหาเสียงของพรรคการเมืองช่วงการเลือกตั้ง	2.11	1.05	น้อย
3. การมีส่วนร่วมในการชักชวนประชาชนไปลงคะแนนให้พรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน	2.22	1.03	น้อย
4. การมีส่วนร่วมในการขึ้นเวทีปราศรัยเพื่อช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	2.03	1.05	น้อย
5. การมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มเพื่อช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	2.09	1.02	น้อย
6. การมีส่วนร่วมในการบริจาคเงินเพื่อช่วยพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียง	1.97	1.01	น้อย
รวม	2.14	0.90	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียงโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.14$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในระดับน้อยทั้ง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้การมีส่วนร่วมในการช่วยพรรคการเมืองประชาสัมพันธ์การรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.44$) การมีส่วนร่วมในการชักชวนประชาชนไปลงคะแนนให้พรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน ($\bar{X}=2.22$) การมีส่วนร่วมในการช่วยคิดแผนปัญหาเสียงของพรรคการเมืองช่วงการเลือกตั้ง ($\bar{X}=2.11$) การมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มเพื่อช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.09$) การมีส่วนร่วมในการขึ้นเวทีปราศรัยเพื่อช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.03$) และการมีส่วนร่วมในการบริจาคเงินเพื่อช่วยพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=1.97$)

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามเพศ โดยรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	เพศชาย			เพศหญิง		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านความเสมอภาค	3.05	0.61	ปานกลาง	2.89	0.73	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	3.41	0.66	ปานกลาง	3.08	0.66	ปานกลาง
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	2.95	0.73	ปานกลาง	2.92	0.79	ปานกลาง
4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.38	0.63	ปานกลาง	3.16	0.58	ปานกลาง
5. ด้านการช่วยพรรคการเมือง รณรงค์หาเสียง	2.13	0.82	น้อย	2.14	0.94	น้อย
รวม	2.98	0.49	ปานกลาง	2.84	0.57	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามเพศ โดยรวม และรายด้านปรากฏ ดังนี้

1. เพศชาย พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.98$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.41$) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.38$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=3.05$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=2.95$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.13$)

2. เพศหญิง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.84$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก

มากไปน้อย ดังนี้ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.16$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
ทางการเมือง ($\bar{X}=3.08$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=2.92$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=2.89$)
และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.14$)

ตารางที่ 4.9

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง
อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามเพศโดยรวมและราย
ด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านความเสมอภาค	3.05	0.61	2.89	0.73	2.13	.043*
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาทางการเมือง	3.41	0.66	3.08	0.66	4.59	.625
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	2.95	0.73	2.92	0.79	0.31	.267
4. ด้านการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง	3.38	0.63	3.16	0.58	3.32	.553
5. ด้านการช่วยพรรคการเมือง รณรงค์หาเสียง	2.13	0.82	2.14	0.94	-0.09	.015*
รวม	2.98	0.49	2.84	0.57	2.43	.109

หมายเหตุ. *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ โดยรวม
ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านความเสมอภาค และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

ตารางที่ 4.10

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	อายุ 18-30 ปี			อายุ 31-50 ปี			อายุ 51 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านความเสมอภาค	2.91	0.68	ปานกลาง	2.99	0.63	ปานกลาง	2.87	0.80	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	3.13	0.58	ปานกลาง	3.22	0.65	ปานกลาง	3.16	0.77	ปานกลาง
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	2.96	0.78	ปานกลาง	2.96	0.68	ปานกลาง	2.88	0.90	ปานกลาง
4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.21	0.49	ปานกลาง	3.25	0.56	ปานกลาง	3.22	0.72	ปานกลาง
5. ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	2.22	1.00	น้อย	2.18	0.90	น้อย	2.04	0.87	น้อย
รวม	2.89	0.54	ปานกลาง	2.92	0.49	ปานกลาง	2.83	0.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน ปรากฏดังนี้

1. อายุ 18-30 ปีพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.89$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.21$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.13$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=2.96$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=2.91$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.22$)

2. อายุ 31-50 ปีพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.92$) เมื่อ

จำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.25$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.22$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=2.99$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=2.96$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.18$)

3. อายุ 51 ปีขึ้นไปพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.83$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.22$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.16$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=2.88$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=2.87$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.04$)

ตารางที่ 4.11

วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	1.086	2	0.543	1.125	.326
	ภายในกลุ่ม	179.552	372	0.483	-	-
	รวม	180.639	374	-	-	-
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.459	2	0.230	0.496	.609
	ภายในกลุ่ม	172.306	372	0.463	-	-
	รวม	172.765	374	-	-	-
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	ระหว่างกลุ่ม	0.553	2	0.276	0.467	.627
	ภายในกลุ่ม	220.219	372	0.592	-	-
	รวม	220.772	374	-	-	-
4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.103	2	0.051	0.139	.870
	ภายในกลุ่ม	137.312	372	0.369	-	-
	รวม	137.415	374	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
5. ด้านการช่วยพรรคการเมือง รณรงค์หาเสียง	ระหว่างกลุ่ม	1.873	2	0.937	1.146	.319
	ภายในกลุ่ม	303.930	372	0.817	-	-
	รวม	305.804	374	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.556	2	0.278	0.919	.400
	ภายในกลุ่ม	112.623	372	0.303	-	-
		113.179	374	-	-	-

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า		อนุปริญญา/ปวส.และสูงกว่า				
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	\bar{X}	S.D.	การแปลผล			
1. ด้านความเสมอภาค	2.80	0.73	ปานกลาง	3.08	0.63	ปานกลาง	3.23	0.52	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	3.09	0.74	ปานกลาง	3.30	0.59	ปานกลาง	3.29	0.62	ปานกลาง
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	2.79	0.81	ปานกลาง	3.07	0.71	ปานกลาง	3.20	0.54	ปานกลาง
4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.15	0.67	ปานกลาง	3.34	0.47	ปานกลาง	3.30	0.65	ปานกลาง
5. ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	1.92	0.86	น้อย	2.32	0.85	น้อย	2.67	0.90	ปานกลาง
รวม	2.75	0.59	ปานกลาง	3.02	0.47	ปานกลาง	3.14	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้าน ปรากฏดังนี้

1. ประถมศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.75$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.15$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.09$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=2.80$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=2.79$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=1.92$)

2. มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.34$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.30$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=3.08$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=3.07$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.32$)

3. อนุปริญญา/ปวส.และสูงกว่าพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.30$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.29$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=3.23$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=3.20$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.67$)

ตารางที่ 4.13

วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	10.007	2	5.003	10.908	.000*
	ภายในกลุ่ม	170.632	372	0.459	-	-
	รวม	180.639	374	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	3.828	2	1.914	4.215	.015*
	ภายในกลุ่ม	168.937	372	0.454		
	รวม	172.765	374			
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	ระหว่างกลุ่ม	9.355	2	4.678	8.230	.000*
	ภายในกลุ่ม	211.417	372	0.568		
	รวม	220.772	374			
4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	3.158	2	1.579	4.375	.013*
	ภายในกลุ่ม	134.257	372	0.361		
	รวม	137.415	374			
5. ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	ระหว่างกลุ่ม	24.559	2	12.279	16.242	.000*
	ภายในกลุ่ม	281.245	372	0.756		
	รวม	305.804	374			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	8.605	2	4.303	15.305	.000*
	ภายในกลุ่ม	104.574	372	0.281		
		113.179	374			

หมายเหตุ. *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า โดยรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงดำเนินการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe ดังปรากฏตามตารางที่ 4.14-4.18

ตารางที่ 4.14

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านความเสมอภาค

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	\bar{X}	จำแนกตามระดับการศึกษา		
		ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า	อนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า
		2.80	3.08	3.23
ประถมศึกษา	2.80	-	.001*	.002*
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	3.08	-	-	.459
อนุปริญญา/ปวส.และสูงกว่า	3.23	-	-	-

จากตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านความเสมอภาค พบว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และระดับอนุปริญญา/ปวส.และสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และระดับอนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	\bar{X}	จำแนกตามระดับการศึกษา		
		ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า	อนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า
		3.09	3.30	3.29
ประถมศึกษา	3.09	-	.023*	.283
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	3.30	-	-	.995
อนุปริญญา/ปวส.และสูงกว่า	3.29	-	-	-

จากตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง พบว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนสตรีที่มีการศึกษาระดับอื่นมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	จำแนกตามระดับการศึกษา		
	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า	อนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า
\bar{X}	2.79	3.07	3.20
ประถมศึกษา	2.79	-	.004*
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	3.07	-	.649
อนุปริญญา/ปวส.และสูงกว่า	3.20	-	-

จากตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี พบว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และระดับอนุปริญญา/ปวส.และสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และระดับอนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	\bar{X}	จำแนกตามระดับการศึกษา		
		ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า	อนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า
		3.15	3.34	3.30
ประถมศึกษา	3.15	-	.017*	.366
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	3.34	-	-	.945
อนุปริญญา/ปวส.และสูงกว่า	3.30	-	-	-

จากตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง พบว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนสตรีที่มีการศึกษาระดับอื่น มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษาด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด	จำแนกตามระดับการศึกษา		
	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า	อนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า
\bar{X}	1.92	2.32	2.67
ประถมศึกษา	1.92	-	.000*
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	2.32	-	.089*
อนุปริญญา/ปวส.และสูงกว่า	2.67	-	-

จากตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี พบว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และระดับอนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า และสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่ามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากสตรีที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19

แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ โดยรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	เกษตรกร/รับจ้างทั่วไป			รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านความเสมอภาค	2.90	0.72	ปานกลาง	3.28	0.56	ปานกลาง	3.05	0.54	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	3.17	0.70	ปานกลาง	3.39	0.73	ปานกลาง	3.22	0.50	ปานกลาง
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	2.88	0.79	ปานกลาง	3.33	0.65	ปานกลาง	3.04	0.64	ปานกลาง
4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.21	0.62	ปานกลาง	3.42	0.75	ปานกลาง	3.28	0.43	ปานกลาง
5. ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	2.08	0.89	น้อย	2.59	0.87	ปานกลาง	2.24	0.91	น้อย
รวม	2.85	0.57	ปานกลาง	3.20	0.43	ปานกลาง	2.97	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ โดยรวม และรายด้าน ปรากฏ ดังนี้

1. เกษตรกรรม/รับจ้างทั่วไป พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.85$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.21$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.17$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=2.90$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=2.88$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.08$)

2. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X}=3.20$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.42$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.39$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=3.33$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=3.28$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.59$)

3. ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัวพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=3.28$) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.22$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=3.05$) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ($\bar{X}=3.04$) และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.24$)

ตารางที่ 4.20

วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ โดยรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	4.217	2	2.108	4.446	.012*
	ภายในกลุ่ม	176.422	372	0.474	-	-
	รวม	180.639	374	-	-	-
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	1.255	2	0.628	1.361	.258
	ภายในกลุ่ม	171.510	372	0.461	-	-
	รวม	172.765	374	-	-	-
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	ระหว่างกลุ่ม	5.539	2	2.770	4.787	.009*
	ภายในกลุ่ม	215.233	372	0.579	-	-
	รวม	220.772	374	-	-	-
4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	1.112	2	0.556	1.518	.221
	ภายในกลุ่ม	136.303	372	0.366	-	-
	รวม	137.415	374	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
5. ด้านการช่วยพรรคการเมือง รณรงค์หาเสียง	ระหว่างกลุ่ม	6.819	2	3.410	4.242	.015*
	ภายในกลุ่ม	298.985	372	0.804	-	-
	รวม	305.804	374	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.368	2	1.684	5.704	.004*
	ภายในกลุ่ม	109.811	372	0.295	-	-
		113.179	374	-	-	-

หมายเหตุ. *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความเสมอภาค ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียงจึงดำเนินการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe ดังปรากฏตามตารางที่ 4.21-4.23

ตารางที่ 4.21

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพด้านความเสมอภาค

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	จำแนกตามอาชีพ		
	เกษตรกรรวม/ รับจ้างทั่วไป	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว
\bar{X}	2.90	3.28	3.05
เกษตรกรรวม/รับจ้างทั่วไป	2.90	.025*	.335
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.28	-	.390
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.05	-	-

จากตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ ด้านความเสมอภาค พบว่า สตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม/รับจ้างทั่วไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่าง

จากสตรีที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนสตรีประกอบอาชีพอื่น มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	\bar{X}	จำแนกตามอาชีพ		
		เกษตรกรกรม/ รับจ้างทั่วไป	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว
		2.88	3.33	3.04
เกษตรกรกรม/รับจ้างทั่วไป	2.88	-	.015*	.394
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.33	-	-	.282
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.04	-	-	-

จากตารางที่ 4.22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี พบว่า สตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรม/รับจ้างทั่วไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากสตรีที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนสตรีประกอบอาชีพอื่น มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพด้านการช่วยพรรคการเมือง อนุรักษ์หาเสียง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรี สว่าง		จำแนกตามอาชีพ		
		เกษตรกรกรม/ รับจ้างทั่วไป	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว
อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	\bar{X}	2.08	2.59	2.24
เกษตรกรกรม/รับจ้างทั่วไป	2.08	-	.022*	.517
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.59	-	-	.267
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	2.24	-	-	-

จากตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ ด้านการช่วยพรรคการเมืองอนุรักษ์หาเสียง พบว่า สตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรม/รับจ้างทั่วไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากสตรีที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนสตรีประกอบอาชีพอื่น มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.24

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง
อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	ความถี่
1. ด้านความเสมอภาค	
1.1 ควรให้สตรีมีความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทุกระดับ	31
1.2 ควรให้สัดส่วนกับสตรีอย่างเสมอภาคในการเป็นกรรมการบริหารพรรค การเมือง	12
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง	
2.1 ควรให้โอกาสสตรีแสดงความเห็นในการพัฒนาพรรคการเมืองที่ตนชอบ	26
2.2 ควรให้โอกาสสตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่น	10
3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี	
3.1 สตรีควรได้รับความคุ้มครองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีมากกว่า ปัจจุบัน	19 8
3.2 สตรีควรมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นในการคุ้มครองสิทธิสตรีต่อการถูก คุกคามทางเพศ	
4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	
4.1 สตรีควรได้รับโอกาสในการเสนอข่าวสารทางการเมืองเท่าเทียมกับชาย	22
4.2 สตรีควรได้รับโอกาสในการเป็นผู้สื่อสารทางการเมืองเท่าเทียมกับชาย	13
5. ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง	
5.1 สตรีควรมีโอกาสในการช่วยพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์ หาเสียง	25 16
5.2 สตรีควรได้รับโอกาสในการขึ้นเวทีปราศรัยเพื่อช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หา เสียงเท่าเทียมกับชาย	

จากตารางที่ 4.24 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ดปรากฏ ดังนี้

1. ด้านความเสมอภาค ได้แก่ควรให้สตรีมีความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทุกระดับ และ ควรให้สัดส่วนกับสตรีอย่างเสมอภาคในการเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ได้แก่ควรให้โอกาสสตรีแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพรรคการเมืองที่ตนชอบ และควรให้โอกาสสตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่น

3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี ได้แก่สตรีควรได้รับความคุ้มครองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีมากกว่าปัจจุบัน และสตรีควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการคุ้มครองสิทธิสตรีต่อการถูกคุกคามทางเพศ

4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ได้แก่สตรีควรได้รับโอกาสในการเสนอข่าวสารทางการเมืองเท่าเทียมกับชายและสตรีควรได้รับโอกาสในการเป็นผู้สื่อสารทางการเมืองเท่าเทียมกับชาย

5. ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ได้แก่สตรีควรได้มีโอกาสในการช่วยพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียงและสตรีควรได้รับโอกาสในการขึ้นเวทีปราศรัยเพื่อช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียงเท่าเทียมกับชาย

โดยสรุป ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ควรให้สตรีมีความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทุกระดับ ควรให้โอกาสสตรีแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพรรคการเมืองที่ตนชอบ และสตรีควรได้มีโอกาสในการช่วยพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง จำนวน 375 คน โดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ (Taro , 1973, p.727) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 29 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตอนที่ 1 ใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ตอนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตอนที่ 3 ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA :F-test) ตอนที่ 4 ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงและลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย สามารถนำเสนอผลการศึกษาได้ตามลำดับดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

จากการศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด” สรุปผลได้ ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 66.40 มีอายุ 31-50 ปี จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม / รับจ้างทั่วไป จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 79.70

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองด้านความเสมอภาคด้านการคุ้มครองสิทธิสตรีและด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

5.1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันพบว่า

5.1.3.1 เพศ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านความเสมอภาค และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

5.1.3.2 อายุ พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนจำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3.3 ระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3.4 อาชีพ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของประชาชนจำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความเสมอภาค ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดมีค่าความถี่สูงสุดแต่ละด้าน ปรากฏ ดังนี้ ควรให้สตรีมีความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทุกระดับควรให้โอกาสสตรีแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพรรคการเมืองที่ตนชอบ และสตรีควรได้มีโอกาสในการช่วยพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียง

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้ศึกษานำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สตรีมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายมีส่วนร่วมรณรงค์ให้สตรีเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีระดมทุนให้พรรคการเมืองอย่างเสมอภาค (ตารางที่ 4.3) นอกจากนั้นสตรียังมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาวะผู้นำและเสริมสร้างศักยภาพทางการเมือง (ตารางที่ 4.4) รวมไปถึงมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือสตรีมีส่วนร่วมในการรณรงค์คุ้มครองสิทธิสตรีต่อการถูกคุกคามทางเพศการรณรงค์ให้เพิ่มเจ้าหน้าที่สตรีในกระบวนการยุติธรรม (ตารางที่ 4.5) และสตรีมีการติดตามการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชนติดตามข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มการเมือง และผลงานของนักการเมือง (ตารางที่ 4.6)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2551, น. 82) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวัชรภรณ์ เอี่ยมสะอาด (2538, น. 78) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอบางเลน

จังหวัดนครปฐม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของปิยะพัชร พึ่งเกียรติศรีศรี (2547, น. 79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดปัตตานีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและผลการศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสันติ สันทัต (2547, น. 79) ที่ได้ศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

แต่ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสินธุ์ มุงดี (2545, น. ๖- ๗) ศึกษาเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล นาดัน (2547, น. 78) ที่ได้ทำการศึกษาบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับดี และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา โตคำนุช (2551, น. 71) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแกว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าอยู่ในระดับสูง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษาจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏ ดังนี้

1. เพศ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าประชาชนเป็นเพศใด แต่ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับใด ประชาชนไม่ว่าชายหรือหญิงก็เห็นอย่างนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีผลทำให้ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล นาดัน (2547, น. 78) ได้ทำการศึกษาบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า ในการปกครองระดับท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ทั้งชายและหญิงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง สอดคล้องกับปนัดดา โดคำนุช (2551, น. 71) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสภา อบต.สตรี กับ อบต.ชาย ไม่แตกต่างกัน

2. อายุ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าประชาชนมีอายุระดับใด แต่ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับใด ประชาชนไม่ว่าอายุระดับใดก็เห็นอย่างนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีผลทำให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยรัตน์ กากิ่ง (2543, น. 187) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์อำเภอพระสมุทรเจดีย์จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ทุกองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสันติ สันหัต (2547, น. 79) ได้ศึกษาบทบาททางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่มี อายุ ต่างกันมีบทบาททางการเมืองไม่แตกต่างกัน และผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2551, น. 82) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่าการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจำแนกตาม อายุ พบว่าไม่แตกต่างกัน

3. ระดับการศึกษา ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิด ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และแนวคิดทางการเมืองแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาได้มีโอกาสศึกษาแนวคิดและทฤษฎีทางการเมืองมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2551, น. 82) ที่ได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ของสตรีในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาชีพประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่างอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้ ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และแนวคิดทางการเมืองแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร อาจมีความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และแนวคิดทางการเมืองแตกต่างจากผู้ที่ได้รับราชการ หรือผู้ที่ประกอบอาชีพนักธุรกิจ ตัวอย่างข้าราชการถือว่ันการเมืองหรือผู้นำอาจเป็นสตรีที่ประสบความสำเร็จได้ แต่ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรอาจยังไม่ยอมรับสตรีเท่ากับผู้ที่รับราชการ เป็นต้น ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2551, น. 82) ที่ได้ทำการศึกษา“การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จำแนกตามอาชีพ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นข้อเสนอแนะ และข้อค้นพบ (Fact Findings) ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 **วัตถุประสงค์ข้อที่ 1** เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ข้อเสนอแนะมีดังนี้

1) ด้านด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้นควรมีการรณรงค์ให้เพิ่มเจ้าหน้าที่ที่เป็นสตรีในกระบวนการยุติธรรมคุ้มครองสิทธิสตรีต่อการถูกคุกคามทางเพศและให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือสตรี

2) ด้านความเสมอภาค ควรมีการรณรงค์ให้สตรีระดับชุมชนให้พรรคการเมือง รณรงค์ให้สตรีเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเสมอภาค และควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอย่าง เสมอภาค

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการ เสริมสร้างศักยภาพทางการเมือง พัฒนาภาวะผู้นำของสตรี ควรให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย

4) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการติดตาม ข่าวสารเกี่ยวกับผลงานของนักการเมืองกลุ่มการเมืองและติดตามการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ของสื่อมวลชน

5.3.1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของ ประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

1) เพศ พบว่า เพศหญิงกับเพศชายมีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าเพศชาย ดังนั้น ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ แก่เพศหญิง เช่น การประชาสัมพันธ์ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียงเท่า เทียมกับเพศชาย

2) อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด กว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นควรให้โอกาสกับประชาชน กลุ่มนี้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

3) ระดับการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดใน 3 กลุ่ม ดังนั้น ควรให้โอกาสกับประชาชนกลุ่มนี้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการช่วยพรรคการเมือง รณรงค์หาเสียง

4) อาชีพ พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม/ รับจ้างทั่วไป ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอ โพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ควรให้

โอกาสกับประชาชนอาชีพเกษตรกรรม/รับจ้างทั่วไป เท่าเทียมกับอาชีพอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย และมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เกี่ยวกับ “แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง”

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

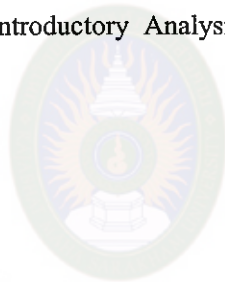
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2550). มาตรฐานการส่งเสริมการ
พัฒนาสตรี. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- เกษม อุทยานิน. (2516). รัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่น ว่าด้วย ทฤษฎี แนวคิดและหลักการ. กรุงเทพฯ : ส.
เอเชียเพรส (1989).
- คารม คำพิฑูรย์. (2545). การศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน
ตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรวยพร ธรณินทร์. (2549). เมื่อผู้หญิงอยากเป็นใหญ่. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ
- จรรุญ สุภาพ. (2528). หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จักษ์ พันธุ์ชูเพชร. (2551). การเมืองการปกครองไทยจากยุคสุโขทัยสู่สมัยทักษิณ. ปทุมธานี :
มายด์ พับลิชชิ่ง.
- จันทนา สุทธิจารี. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญ
ฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ วี เจ พรินต์ติ้ง
- จุมพล หนิมพานิช. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2554). รัฐกับสังคมไทย : ไตรลักษณ์รัฐไทยในพุทธสังคมสยาม
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : พี.เพรส.จำกัด.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : พิมพ์พรินต์ติ้ง.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2539). จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพฯ : วัชรินทร์การพิมพ์.
- คุณฤดี อายุวัฒนะ และคณะ. (2535). การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในงานวนศาสตร์ชุมชน : ศึกษา
ชุมชนบ้านห้วยม่วง. ขอนแก่น : โครงการวิจัยวนศาสตร์ชุมชน คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิพาพร พิมพ์สุทธิ. (2542). พัฒนาการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2545). การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพลส.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา โดคำนุช. (2549). การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในองค์การบริหาร
ส่วนตำบลคอนแกว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าอิสระปริญญา
มหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประมวล นาดัน. (2547). บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าอิสระ
ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยะฉัตร พึ่งเกียรติศิริ. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน
(กพสม.) ในจังหวัดปัตตานี. (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). ปัตตานี :
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ปรีชา เรืองจันทร์. (2538). การปกครองท้องถิ่น : การบริหารงานสภาตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล. นิตยสารท้องถิ่น ปีที่ 5 ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5)
พ.ศ. 2546
- พิเชษฐ วงศ์เกียรติจักร. (2552). การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- มนตรี กรรพุมมาลย์. (2545). “บทบาทสตรีในการพัฒนา: กรอบในการวิเคราะห์โครงการ” ในสตรี
ศึกษา 2. เชียงใหม่ : ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. (2531). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค
พับลิเคชันส์ จำกัด.
- ฤทัยรัตน์ กากิ่ง. (2543). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น :
ศึกษากรณี เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัด
สมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วิชารากรณี เอี่ยมสะอาด. (2538). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิระดา สมสวัสดิ์. (2546). สติชนิพนธ์สตรี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2545). การปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล”. (8 มีนาคม 2558). บทบาทสตรีไทยกับการเมือง. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สกาเวเดือน เวชสัมพันธ์. (2549). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในแขวงเมืองราย เทศบาลนครเชียงใหม่. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2554). การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2554). แผนนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาสตรี. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- ส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, คณะกรรมการ. (2556). สตรี ความท้าทายจากปัจจุบันสู่อนาคต. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สันติ สันทัด. (2547). บทบาททางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สัมพันธ์ ภู่มมาลา, ว่าที่ร้อยตรี. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่.” (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สินธุ์ มุงดี. (2545). สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุจิต บุญบงการ. (2547). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิพันธ์ พูนธนน. (2547). แนวคิดทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุธีรา ทอมสัน และเมทินี พงษ์เวช. (2549). ประเด็นสตรีบนเวทีการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา.

- สุดาวรรณ มีบัว. (2547). การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2551). หลักรัฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2) . กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที. เพรส.
- สุรัชย์ ศิริไกร. (2550). “ทฤษฎีการพัฒนาระบบประชาธิปไตย”. รัฐศาสตร์สาร. 28 (พิเศษ) : 60-109.
- สุรัสวดี หุนพยนต์ และชนาธิป บุญยเกตุ. (2546). สตรีกับบทบาทในการเขารวมองค์การบริหาร ส่วนตำบล (อบต.) : บริบททางสังคม วัฒนธรรมและการเมือง. (รายงานการวิจัย). สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2545). การบริหารราชการในส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง. (2558). แผนพัฒนาสาม ปี องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง. ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง.
- เอกวิทย์ มณีธร. (2554). รัฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3) . กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที.เพรส.
- Best.S . (2002). Introduction to Politics and Society . London : SAGE Publications .
- Calhoun, C . J . (2002). Dictionary of Social Sciences . Oxford : Oxford University Press .
- Cambridge Advanced Learner's Dictionary. (2005). London : Cambridge University Press .
- Erwin, William. (1976). Participation Management: Concept, Theory, and Implementation. Atlanta : Georgia State University.
- Huntington, Samuel P. and Jorge I. Dominguez. (1975). “Political Development,” in Handbook of Political Science. V. 3. edited by Fred I. Greenstien and Nelson W. Polsby. P.1- 114 Massachusetts : Addison Wesley.
- Keith, Davis. (1972). Human Behavior of World - Man Relations and Organization Behavior. New York : Mc Graw-Hill.
- Lasswell, Harold D and Kaplan. Abraham. (1970). Power and Society. New Haven : Yale University press.
- Michael lawer. (1983). Invitation to Politics. Oxford : Martin Robertson.

- McClosky, Herbert. (1968). Political Participation, in international Encyclopedia of the Social Sciences. V.12 edited by David L. Sills. P. 252-265. New York : Macmillan and Free Press.
- Milbrath, Lester W. and M.L. Goel. (1977). Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics. (2nd ed). Chicago : Rand McNally.
- Nie, Norman H. and Sidney Verba. (1975). "Political Participation," in Handbook of Political Science. V. 4. edited by Fred I. Greenstein and Nelson W. Poesy. P. 9-12 Massachusetts : Addison Wesley.
- Saffell, D.C., and Harry Basehart. (2005). State and Local Government Politics and Public Policies (8th.ed.). New York : McGraw-Hill .
- Woshinsky, O. H. (1995). Culture and Politics. New jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Yamane, Taro. (1973). Statistics ; An Introductory Analysis. New York : Harper & Row Publishers; Inc.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง
อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

□□□ สำหรับผู้ศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม
 2. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ผู้ศึกษาถือเป็นความลับ ผลการวิเคราะห์จะกระทำใน
ภาพรวม ซึ่งไม่ส่งผลใดๆต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
 3. ขอความกรุณาตอบคำถามทุกข้อ
 4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา และอาชีพ
 - ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็น 5 ด้าน
 - ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด
 5. ผลที่ได้จากการศึกษา สามารถนำเสนอผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปพิจารณาใช้เป็นแนวทาง
ในการส่งเสริม และพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อไป
- ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ว่าที่ร้อยตรีหญิง สมฤทัย ด่านซ้าย
นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

18 – 30 ปี

31 – 50 ปี

51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า

อนุปริญญา/ ปวส. และสูงกว่า

4. การประกอบอาชีพ

เกษตรกรรม/รับจ้างทั่วไป

รับราชการ / ทำงานรัฐวิสาหกิจ

ค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนเป็น 5 ด้าน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วม ตามความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าสำหรับผู้ศึกษา
1) ด้านความเสมอภาค						
1. การมีส่วนร่วมในการเข้าสู่ตำแหน่งทาง การเมืองอย่างเสมอภาค						
2. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีมีความ เสมอภาคทางกฎหมาย						
3. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีแสดง ความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเสมอภาค						
4. มีส่วนร่วมรณรงค์ให้สตรีเป็นสมาชิก พรรคการเมืองอย่างเสมอภาค						
5. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีระดม ทุนให้พรรคการเมืองอย่างเสมอภาค						
6. การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายอย่างเสมอภาค						
2) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทาง การเมือง						
1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา การเมืองท้องถิ่น						
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง						
3. การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างศักยภาพทาง การเมืองของสตรี						

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับผู้ศึกษา
4. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาวะผู้นำของสตรี						
5. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย						
3) ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี						
1. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สตรีดำรงชีวิตโดยปราศจากความหวาดกลัวต่อความรุนแรง						
2. การมีส่วนร่วมในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกายของสตรี						
3. การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิของสตรี						
4. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้เพิ่มเจ้าหน้าที่ที่เป็นสตรีในกระบวนการยุติธรรม						
5. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์คุ้มครองสิทธิสตรีต่อการถูกคุกคามทางเพศ						
6. การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือสตรี						
4) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง						
1. การติดตามข่าวสารทางการเมืองทางโทรทัศน์เป็นประจำ						
2. การติดตามข่าวสารทางการเมืองทางวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำ						

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าสำหรับผู้ศึกษา
3. การติดตามข่าวสารทางการเมืองทาง หนังสือพิมพ์เป็นประจำ						
4. การติดตามการแสดงความเห็นทางการเมือง ของสื่อมวลชน						
5. การติดตามข่าวสารทางการเมืองของกลุ่ม การเมือง						
6. การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับผลงานของ นักการเมือง						
5) ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง						
1. การมีส่วนร่วมในการช่วยพรรคการเมือง ประชาสัมพันธ์การรณรงค์หาเสียง						
2. การมีส่วนร่วมในการช่วยติดแผ่นป้ายหา เสียงของพรรคการเมืองช่วงการเลือกตั้ง						
3. การมีส่วนร่วมในการชักชวนประชาชนไป ลงคะแนนให้พรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน						
4. การมีส่วนร่วมในการขึ้นเวทีปราศรัยเพื่อช่วย พรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง						
5. การมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มเพื่อช่วย พรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง						
6. การมีส่วนร่วมในการบริจาคทุนเพื่อช่วย พรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์หา เสียง						

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด**

1. ด้านความเสมอภาค

.....

.....

.....

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง

.....

.....

.....

3. ด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี

.....

.....

.....

4. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

.....

.....

.....

5. ด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

สมฤทัย ด้านซ้าย

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
24	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+1	3	1
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1
29	+1	+1	+1	3	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

***** Method (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	Variables
SCALE	100.41	449.68	21.206	30

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อ 1	90.39	430.156	.663	.900
ข้อ 2	90.41	430.225	.632	.899
ข้อ 3	90.36	424.652	.624	.913
ข้อ 4	90.47	423.873	.618	.912
ข้อ 5	90.52	431.647	.541	.913
ข้อ 6	89.13	427.231	.670	.900
ข้อ 7	90.65	431.670	.661	.902
ข้อ 8	91.54	439.314	.544	.894
ข้อ 9	91.02	443.683	.545	.902
ข้อ 10	90.22	436.492	.573	.904
ข้อ 11	91.08	454.338	.568	.909
ข้อ 12	90.31	435.464	.657	.914
ข้อ 13	91.43	464.501	.764	.913
ข้อ 14	90.87	455.415	.743	.900
ข้อ 15	89.35	443.426	.569	.895
ข้อ 16	90.42	446.343	.565	.892
ข้อ 17	91.39	454.149	.773	.896

ข้อ 18	90.89	432.428	.667	.902
ข้อ 19	91.57	444.353	.567	.913
ข้อ 20	91.45	445.671	.744	.915
ข้อ 21	90.16	451.534	.588	.906
ข้อ 22	90.13	434.642	.567	.905
ข้อ 23	91.04	444.436	.603	.910
ข้อ 24	91.22	457.439	.664	.918
ข้อ 25	90.68	456.857	.545	.920
ข้อ 26	90.41	444.132	.672	.906
ข้อ 27	92.72	424.438	.641	.897
ข้อ 28	91.35	420.458	.773	.899
ข้อ 29	91.24	434.584	.643	.906

Reliability Coefficients

N of Cases = 40

N of Items = 29

Alpha = .89

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศบ. ๖ ๐๘๘๖/๒๕๕๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ธ.เมือง มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง เรื่องผิดเป็นผู้ใช้ชื่อย่อตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน สิบเอกคุณหญิง เพ็ญเดือน

ซึ่งที่ส่งมาหัวข้อ แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงสมฤทัย ส่วนซ้าย รหัสประจำตัว ๕๕๔๘๒๒๒๐๔๐๒๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน รูปแบบการศึกษานอกเวลาของการ
ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดำรงตำแหน่งนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อให้การวิจัยดำเนินการไปด้วย
ความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านภาษา
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์อัมรินทร์ สอวิรัตน์)
รองคณบดี วิชาการ/ภาพแทนคณบดี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๘๓-๗๖๕๕๕
โทรสาร ๐๘๓-๗๖๕๕๕

ที่ ทวีป. ๖ ๐๘๘๘/๒๕๕๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ธ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๘๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายชอุบสิทธิ์ สิงห์พันธ์

ถึงที่สำนักงานด้วย แบบตอบตามการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงชอุบสิทธิ์ คำนำชัย รหัสประจำตัว ๕๘๘๖๒๒๐๔๐๒๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาโท
พลศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน รูปแบบการศึกษานอกเวลาวิชาการ
ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อย นางชอุบสิทธิ์ผู้ประพันธ์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบคำภาษาไทย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์สิรินทร์ สอนวิรัตน์)
รองคณบดี วิชาการและการพัฒนาคณะบดี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๘๖-๖๖๖๕๕๕
โทรสาร ๐๘๖-๖๖๖๕๕๕

ที่ จกทป.ว ๐๙๙๘/๐๕๕๖

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
อ.เมือง จ.นครราชสีมา ๔๔๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง เชิญเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสุภาวดี ไชโย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุนทรุทัย ตานซ้าย รหัสประจำตัว ๕๙๙๐๒๒๐๙๐๒๐๕ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ก่อตั้งที่วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จึงใคร่ขอเชิญเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านภาษา
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ธีรภัทร์ สุธงษิวิวัฒน์)
รองคณบดี วิชาการและการพัฒนาคณบดี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๕๓-๙๖๓๕๕๕
โทรสาร ๐๕๓-๙๖๓๕๕๕

ที่ ทศป. ๐๓๓/๒๕๕๕

คณะกรรมการและรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ณเมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้ช่วยเข้าร่วมชมรมศิษย์วิจัย

เรียน

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงสมฤดี ส่านข้าว รหัสประจำตัว ๕๕๕๐๒๒๐๔๐๒๐๕ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม กิ่งอำเภอโกนทราข จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าร่วมชมรมศิษย์วิจัยของคณะผู้บริหารส่วนต้นตอที่ชื่อว่า อำเภอโกนทราข จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้การวิจัยดำเนินการด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะกรรมการและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้ช่วยเข้าร่วมชมรมศิษย์วิจัยเพื่อการศึกษาวิจัย คือ เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนต้นตอที่ชื่อว่า อำเภอโกนทราข จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป และมีสิทธิ์เลือกตั้งในเขต องค์การบริหารส่วนต้นตอที่ชื่อว่า อำเภอโกนทราข จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อมูลไปศึกษาวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์สิริภักดิ์ สอนวิรัตน์)
รองคณบดี วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม
คณะกรรมการและรัฐประศาสนศาสตร์

คณะกรรมการและรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๕๓-๗๕๐๕๕๕
โทรสาร ๐๕๓-๗๕๐๕๕๕

ที่ รฎบ. ๐๙๓๐/๒๕๕๙

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ณเมือง จ.มหาสารคาม ๕๘๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบัญญาให้ผู้ใช้เงินฝากของคณะผู้บริหารรวมชื่อผู้วิจัย

เรียน

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงสมฤดี ค่านช้าง รหัสประจำตัว ๕๘๑๒๒๐๔๐๑๐๕ มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่
พสกิศจังหวัดอุดรธานี สังกัดการศึกษาระดับปริญญาโท ทุนสมทบศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำหน้าที่วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางภาคการเมืองของสตรีใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อให้การวิจัยสนับสนุนไปทำ
ความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขอบัญญาให้ผู้ใช้
เงินฝากของใช้คือชื่อผู้วิจัยชื่อสมฤดี ค่านช้าง เป็นชื่อผู้วิจัย คือ เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ
อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๓๕ ปีขึ้นไป และ
มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อมูลไปทำ
การวิจัยในบรรดาวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อ.พารณิษฐ์ ตรีวิวัฒน์)
รองคณบดี รักษาการแทนคณบดี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๔๓-๗๖๕๕๕
โทรสาร ๐๔๓-๗๖๕๕๕

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ สกุล	ว่าที่ร้อยตรีหญิงสมฤทัย คำนงชัย
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 21 เดือนเมษายน พ.ศ. 2532
ที่อยู่ปัจจุบัน	85 หมู่ 5 ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่ง	เจ้าของ ผู้จัดการ ร้าน “BMG minishop”
การศึกษา	
พ.ศ. 2553	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2560	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ ภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY